

Folk tandvården Stockholm

Hållbarhetsrapport 2021

Folk tandvården arbetar för att göra alla munnar i Region Stockholm gladare, friskare och mer jämlika

Denna hållbarhetsrapport för räkenskapsåret 2021 är en del av förvaltningsberättelsen för Folk tandvården Stockholms län AB med organisationsnummer 556574-3597.

Innehållsförteckning

Folktandvården Stockholm	1
1. Folktandvårdens hållbarhetsarbete	4
2. Folktandvårdens verksamhet och styrning	5
2.1 Så styrs Folktandvården	6
2.1.1 Styrande dokument inom hållbarhet	7
2.2 Intern kontroll och riskarbete.....	8
3. Väsentlighetsanalys och intressentdialog	9
3.1 Vikten av intressentdialog – Omvärld och intressenter	9
3.2 Väsentliga risker och möjligheter i hållbarhetsarbetet.....	11
4. Folktandvårdens hållbarhetsprogram 2017-2021	13
4.1 God och jämlik tandvård och förbättrad folkhälsa.....	14
4.1.1 Tandvård under covid-19	15
4.1.2 Hälsöfrämjande arbete	16
4.1.3 Bidra till förbättrad folkhälsa.....	18
4.1.4 Jämlik tandvård.....	20
4.1.5 Barns rättigheter – arbete med barnkonventionen och våld i nära relationer.....	21
4.1.6 Nationella minoriteter.....	23
4.1.7 Tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning.	23
4.1.8 Miljöbelastande läkemedel och korrekt förskrivning av antibiotika	24
4.1.9 Säkra, miljö- och hälsovänliga behandlingar, produkter och utrustning.....	28
4.2 Hållbart arbetsliv	30
4.2.1 Hälsöfrämjande arbete och sjukfrånvaro	33
4.2.2 En trivsam och säker arbetsmiljö för alla.....	33
4.2.3 Utbildning och utveckling	34
4.2.4 Samverkan och dialog med arbetstagarorganisationerna	35
4.3 Minskad klimatpåverkan och resursförbrukning	36
4.3.1 Minska klimatpåverkan från lustgas genom destruktion	37
4.3.2 Energi.....	39
4.3.3 Klimatpåverkan från tjänsteresor	41
4.3.4 Minskad miljöpåverkan med hjälp av IT och återanvändning av IT-utrustning	42
4.3.5 Minska klimatpåverkan från plaster och engångsmaterial	44
4.3.6 Effektiv textihantering och hållbara textilmaterial.....	46

4.4	Process för hållbar upphandling	47
4.4.1	Hållbar upphandling inom Region Stockholm.....	47
4.5	Motverkande av korruption.....	47
5.	Övrigt miljöarbete.....	49
5.1	Miljöutbildningar i Folktandvården	49
5.2	Ekologisk fika.....	49

1. Folktandvårdens hållbarhetsarbete

Hållbar utveckling handlar om att säkerställa goda livsvillkor för alla människor nu och i framtiden. Människan är i centrum, ekologin sätter ramarna och en sund ekonomi är en förutsättning och ett medel för hållbar utveckling.

Enligt Folktandvårdens hållbarhetspolicy och målbild 2025 ska Folktandvården tänka miljö- och hållbarhet i alla beslut och processer, vilket skapar långsiktigt värde för medarbetare, kunder, samhälle och miljön.

Efter tidigare genomförd väsentlighetsanalys, som skett i dialog med våra viktigaste intressenter, har Folktandvården tagit fram ett hållbarhetsprogram med fokusområden och mål som sträcker sig till 2021. Vårt gemensamma mål är att göra alla munnar i Region Stockholm gladare, friskare och mer jämlika.

**God och
jämlik tandvård**

**Klimatsmart och
resurseffektivt**

**Attraktiv
arbetsgivare**

En god och jämlik tandvård skapar förutsättningar för en hållbar utveckling av samhället. Folktandvårdens insatser för mun- och folkhälsan är därför en viktig del i arbetet för hållbar utveckling i stockholmsregionen. Folktandvårdens främsta hållbarhetsmål är att arbeta för att bibehålla och förbättra munhälsan hos invånarna i Stockholm. Den tandvård vi utför ska vara av god kvalitet, utan farliga kemikalier och patientsäkerhet är en naturlig del i vårt arbetssätt. En god tandvård innebär även att vi arbetar med forskning för folkhälsan, hållbara upphandlingar och inköp samt motverkande av korruption och respekt för mänskliga rättigheter.

Att våra medarbetare trivs med sitt arbete och har ett hållbart arbetsliv är en förutsättning för att bedriva en långsiktigt hållbar verksamhet där Folktandvården ses som en attraktiv arbetsgivare. En prioriterad fråga i hållbarhetsarbetet är därför en god och säker arbetsmiljö och ett hållbart medarbetarskap. Folktandvården ska vara en arbetsgivare som engagerar, attraherar och utvecklar medarbetare.

Genom klimatsmarta val av material, transporter, ny teknik, energi och effektiva arbetssätt kan Folktandvården minska sin klimatpåverkan och resursförbrukning. Återanvändning och återvinning är också viktiga frågor och alla våra kliniker arbetar aktivt med avfallshantering. Att tänka i ett livscykelperspektiv är en utmaning men viktigt för att kunna minimera vår miljöpåverkan och göra de val som är rätt samt de som ger mest effekt.

Folktandvårdens hållbarhetsprogram och resultat för 2021, som beskriver hur vi hanterar de risker och möjligheter vi ser, redovisas i kapitel 4.

2. Folktandvårdens verksamhet och styrning

Folktandvården Stockholm erbjuder barn, ungdomar, vuxna och äldre allt ifrån undersökningar till mer avancerad tandvård. Med cirka 80 kliniker och nästan 1,3 miljoner besök under 2021, är vi den största tandvårdsaktören i Stockholmsregionen. Våra kliniker finns på drygt 60 geografiska platser i länet från Norrtälje i norr till Nynäshamn i söder.

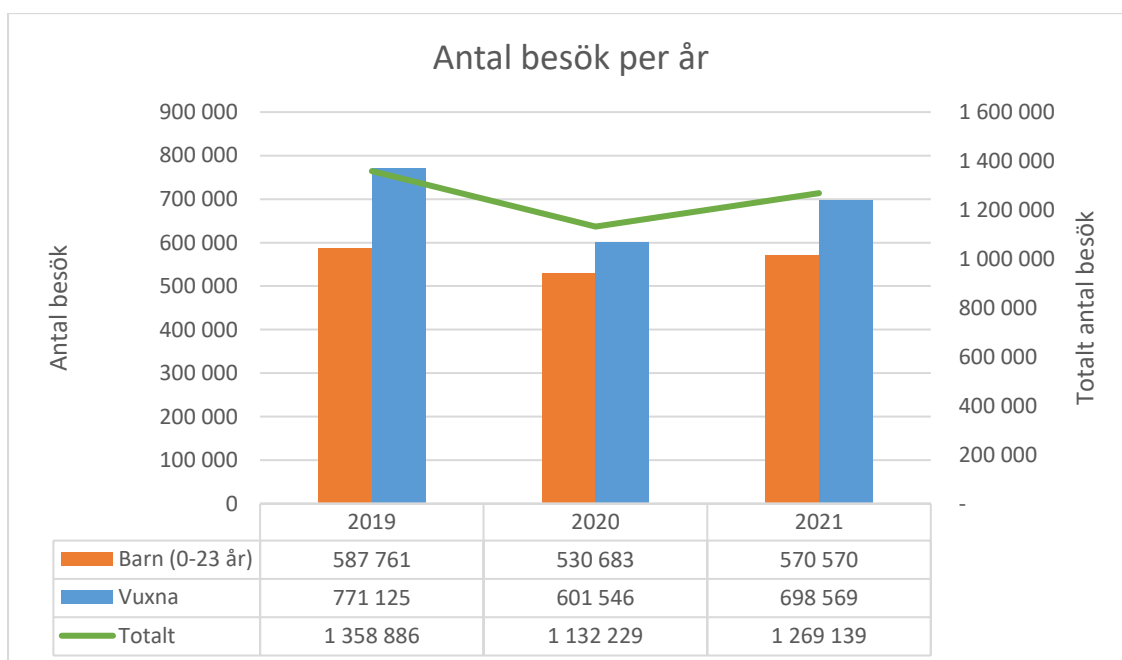

Diagram över antal besök i Folktandvården Stockholm (barn: upp till 23 år)

Folktandvården Stockholm är ett aktiebolag som ägs till 100 procent av Landstingshuset i Stockholm AB, som i sin tur ägs av Region Stockholm. Den vinst som Folktandvården Stockholm genererar, går tillbaka till våra ägare som använder pengarna till bland annat vård och kollektivtrafik i regionen.

Vad gäller övergripande styrning av regionens och Folktandvårdens hållbarhetsarbete beslutar fullmäktige om styrande dokument samt övergripande mål och/eller indikatorer för hur nämnder och bolag ska bedriva sin verksamhet när det gäller miljö, social hållbarhet, personal och antikorrupcion. Utfall följs upp i samband med årsrapportering. Mål, beslutade i fullmäktiges budget, är överordnade andra mål men inom miljöområdet finns även mål i regionens Miljöprogram 2017–2021, som följs upp i en årlig miljöredovisning.

2.1 Så styrs Folktandvården

Figuren beskriver Folktandvårdens styrmodell i planeringsprocessen.

Folktandvårdens befintliga styrmodell är i linje med Region Stockholms modell för integrerad ledning och styrning. Folktandvården strävar efter att uppnå en sammanhållen planerings- och uppföljningsprocess där utgångspunkten är Region Stockholms budget och övriga styrande dokument från regionen.

Folktandvården tar årligen fram en affärsplan med fokus på vad vi vill fokusera på och vad som ska uppnås. Utgångspunkt för affärsplanen tas i Region Stockholms budget, där ägardirektivet ligger till grund för strategiska vägval och där mål och indikatorer från budgeten mappas in under de fokusområden som Folktandvården har i affärsplanen. Detta, tillsammans med en omvärldsanalys som görs i dialog med chefer och medarbetare i organisationen, ligger sedan till grund för de delmål som finns med i affärsplanen. När affärsplanen är framtagen och beslutad av bolagsstyrelsen, tar ledningsgruppen fram en aktivitetsplan på övergripande nivå som ska leda till att målen i affärsplanen uppnås. Aktiviteterna fördelas sedan ut till avdelningarna på huvudkontoret samt respektive verksamhetsområde.

Med utgångspunkt i affärsplanen och de övergripande aktivitetsplanerna tar sedan respektive avdelning och klinik fram aktivitetsplaner som styr mot de övergripande målen. Aktivitetsplanerna ligger till grund för de individuella handlingsplaner som tas fram i samband med de årliga medarbetarsamtalen. På så sätt ska, den röda tråden från Region Stockholms budget ner till individnivå, kunna upprätthållas.

Systematisk uppföljning av det ekonomiska resultatet görs månadsvis och aktivitetsplanerna följs upp löpande. På övergripande nivå följs aktivitetsplanerna upp kvartalsvis och måluppfyllnad rapporteras till vd vid kvartalsuppföljningsmöten.

Certifierat ledningssystem

Folktandvården har ett ledningssystem med arbetssätt som ger stöd för att hantera risker och

möjligheter, och säkerställer att Folktandvården når uppsatta mål och ständigt förbättras. Ledningssystemet är även ett verktyg för att säkerställa att lagar och andra krav som ställs på Folktandvården av kunder, ägare, myndigheter och andra intressenter, uppmärksammas och följs.

Folktandvården är miljöcertifierad sedan 2005, enligt miljöledningsstandarden ISO 14001 som fastställer ett strukturerat arbetssätt för att nå miljömålen i hållbarhetspolicy. Sedan 2018 är Folktandvården även kvalitetscertifierade enligt ISO 9001:2015.

Miljö- och kvalitetscertifierat arbetssätt

Folktandvården är ett av få tandvårdsföretag som är miljö- och kvalitetscertifierade enligt ISO 14001 och ISO 9001.

Folktandvården genomförde en omcertifiering under 2021 och är fortsatt miljö- och kvalitetscertifierade.

2.1.1 Styrande dokument inom hållbarhet

Folktandvårdens styrelse godkänner verksamhetens långsiktiga målbild och årliga affärsplan och vd godkänner gällande hållbarhetspolicy.

Region Stockholm beslutar om övergripande styrande dokument samt övergripande mål och/eller indikatorer för hur nämnder och bolag i regionen ska bedriva sin verksamhet när det gäller miljö, social hållbarhet, personal och antikorruption och etiskt uppförande. Utfall följs upp i samband med årsrapportering. Mål beslutade i fullmäktige är överordnade andra mål, men inom miljöområdet finns också mål i regionens miljöprogram 2017–2021, som följs upp i en årlig miljöredovisning.

Övergripande styrdokument:

- Vårdavtal, förfrågningsunderlag
- Ägardirektiv
- Uppförandekod för Region Stockholm, LS 2017–1198
- Budget 2021 för Region Stockholm, RS 2020-0469
- Målbild och affärsplan – Folktandvårdens hållbarhetsprogram är delvis integrerat i styrdokumenterna
- Folktandvårdens hållbarhetspolicy

Miljö

- Folktandvårdens hållbarhetsprogram 2017- 2021
- Miljöprogram 2017–2021, LS 2015–0092
- Riktlinjer för miljöarbete, LS 2015–0092
- Policy för inköp, LS 2018–0667 (rev.2019-06-18)
- Riktlinjer för inköp, RS 2018-0667
- Uppförandekod för leverantörer, LS 1303–0353
- Utfasningslista för miljö- och hälsoskadliga kemikalier i kemiska produkter (LS 2015-1281)
- Utfasningslista för miljö- och hälsoskadliga kemikalier i varor (LS 2015-1281)

Socialt ansvarstagande

- Policy för inköp, LS 2018-0667
- Riktlinjer för inköp, RS 2018-0667
- Uppförandekod för leverantörer, LS 1303-0353
- Policy för delaktighet för personer med funktionsnedsättning, 2016-0469
- Jämställdhetspolicy, LS 0501-0052
- Folkhälsopolicy, LS 2016-0138
- Åtgärdsplan avseende nationella minoriteter och rätten att använda minoritetsspråk, LS 1003-0199
- Handlingsplan för arbetet med Barnkonventionen, LS 0503-0549

Personal

- Medarbetarpolicy, RS 2019-1060
- Kompetensförsörjningsstrategi, LS 2015-0998
- Samverkansavtal om arbetsmiljö och medbestämmande, LS 0300-0088

Antikorruption och etiskt uppförande

- Uppförandekod för Region Stockholm, LS 2017-1198
- Riktlinjer för antikorruption och representation, RS 2020-0266
- Policy för inköp, LS 2018-0667
- Riktlinjer för inköp, LS 2018-0667
- Uppförandekod för leverantörer, LS 2013-0353

2.2 Intern kontroll och riskarbete

Folktandvården arbetar systematiskt och integrerat med intern kontroll av risker, inom verksamhetens olika delar. Bolaget är kvalitets- och miljöcertifierade enligt ISO 9001 och ISO 14001. Internkontrollplan som innefattar Folktandvårdens väsentliga risker har tagits fram av bolagets ledningsgrupp och beslutats av styrelsen. Internkontrollplanen med identifierade väsentliga risker rapporteras årligen till Region Stockholm. De risker som inte anses vara väsentliga hanteras på olika nivåer i organisationen men följs inte upp strukturerat av bolagets ledning. Väsentliga risker följs upp löpande under året samt rapporteras till Region Stockholm.

Uppföljning av åtgärder för identifierade risker under 2021 har bland annat bestått av:

- Strukturerad avvikelshantering där exempelvis vårdavvikelser, miljöavvikelser, arbetsmiljöavvikelser och andra incidenter rapporteras och hanteras.
- Integrerad intern kontroll i bland annat bokslutsarbetet, egenkontroll på klinik och kvalitetsuppföljningar.
- Genomfört obligatoriska utbildningar exempelvis avseende informationssäkerhet, säkerhet, introduktionsutbildning och traineeutbildning för blivande chefer.
- Genomfört årliga riskanalyser avseende säkerhet i hela verksamheten, vid stora förändringar och vid projekt.
- Utvärdering av delegations- och attestordning, styrelsens arbetsordning och vd-instruktion för en mer ändamålsenlig intern kontroll.
- Genomfört förbättringsdagar, intern revision och extern kvalitets- och miljörevision på klinik.

3. Väsentlighetsanalys och intressentdialog

Under 2015 antog världens länder FN:s Agenda 2030 som fokuserar på tre lika viktiga perspektiv: Social, ekonomisk och miljömässigt hållbar utveckling. Agenda 2030 består av 17 globala mål vars syfte är att skapa hållbar utveckling. Åtta av dessa mål har identifierats som särskilt viktiga för Folktandvården Stockholms verksamhet.

De 17 globala hållbarhetsmål som prioriteras inom Folktandvården:

- Hälsa och välbefinnande
- Minskad ojämlikhet
- Jämställdhet
- Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt
- Hållbar konsumtion och produktion
- Rent vatten och sanitet
- Bekämpning av klimatförändringar
- Hav och marina resurser

De globala målen har även varit ett underlag för Folktandvårdens väsentlighetsanalys och intressentdialog.

I Folktandvårdens väsentlighetsanalys har vi identifierat och prioriterat relevanta hållbarhetsaspekter där vi ser risker och möjligheter inom hållbarhetsområdet. Analysen bygger på en kartläggning av våra intressenters förväntningar och krav via styrdokument, intervjuer, enkäter och annan kommunikation samt diskussion om mål i företagsledningen.

3.1 Vikten av intressentdialog – Omvärld och intressenter

Till våra viktigaste intressenter hör kunder, medarbetare, ägare, samhället samt leverantörer och samarbetspartners. En aktiv löpande dialog och samverkan i den dagliga verksamheten är viktig för att utvecklas i takt med vår omvärld och marknad. Dialog ger oss samtidigt kunskap om vilka krav och förväntningar som finns på oss och på vårt hållbarhetsarbete.

Kunder

Våra kunder ställer krav på socialt och miljömässigt ansvarstagande och förväntar sig att Folktandvården arbetar aktivt för ett hållbart samhälle.

Medarbetare

Kompetens, säkerhet och stolthet hos medarbetarna är förutsättningar för vår utveckling. Nuvarande och blivande medarbetare förväntar sig att Folktandvården har, och tar ansvar, för ett aktivt miljö- och hållbarhetsarbete.

Ägare

Region Stockholm som ägare ställer krav på att Folktandvården agerar föredömligt, tar hänsyn till hållbarhetsaspekter och är långsiktigt lönsamt.

Samhället

Samhället är beroende av en väl fungerande och jämlik tandvård. För att leda utvecklingen på tandvårdsmarknaden krävs en god dialog med intressenter såsom kunder, vårdgivare, myndigheter, politiker, leverantörer och intresseorganisationer. Folktandvården har eller har haft samarbete med ett flertal olika intresseorganisationer som Rädda barnen, fackliga organisationer, Naturskyddsföreningen, WWF, Generation PEP och andra folkhälsoaktörer.

Leverantörer

Ett gott samarbete med våra leverantörer är en förutsättning för att få en god kvalitet i tandvården och för att driva verksamheten mot mer hållbara lösningar. Vi genomför leverantörsuppföljningar och undersöker marknaden för att skaffa information om utbud och möjlighet till utveckling av nya hållbara produkter eller tjänster.

Intressentdialoger 2021

Dialog med våra intressenter förs i en mängd kanaler och forum, allt från fokusgrupper till möten, enkäter och sociala medier.

Under 2021 har medarbetardialoger med vd Eva Ljung fortsatt, men främst i digital form till följd av coronapandemin och risken för smittspridning. Vår vd har även genomfört fysiska medarbetardialoger på kliniker när så varit möjligt.

Vid årsskiftet 2020–2021 undersökte av våra kunders uppfattning om vår prisinformation med hjälp av enkäter och djupintervjuer. Resultatet fördjupade vår bild av kundernas förväntningar och har mynnat ut i förbättringar på vår hemsida. Vi har även planerat en intern klinikchefsutbildning om prisinformation som kommer att genomföras under 2022

Under året har vi också genomfört enkätundersökningar av våra kunders och medarbetares syn på prioriterade områden inom vårt hållbarhetsarbete. Det som skiljde sig från tidigare analys var att forskning, innovation och ny teknik som gynnar hållbarhets rankades högst. Tidigare kom god tandvård och patienternas och medarbetarnas hälsa och säkerhet högst.

Intressentdialoger hjälper oss att prioritera hållbarhetsarbetet

Under 2021 har vi genomfört enkätundersökningar om vilka områden i vårt hållbarhetsarbete våra kunder och medarbetare tycker att vi ska prioritera.

De områden som rankades högst var:

- Forskning, innovation och ny teknik som gynnar hållbarhet
Därefter:
- Jämlig tandvård och förebyggande insatser för ökad hälsa
- Transparens och öppen och sund företagskultur
- Kemiska produkter med låg hälso- och miljöpåverkan
- Medarbetarnas arbetsmiljö och säkerhet

2020 införde vi ett digitalt kundforum för alla invånare. Under 2021 har antalet besök ökat kraftigt. De flesta besökare hittar svar på sin fråga direkt. Genom ökad samverkan mellan medarbetarna som svarar har vi kortat svarstiderna och gett svar med högre kvalitet till dem som skickat in frågor.

Den planerade fortsatta samverkan med stiftelsen En Frisk generation kring familjer i socioekonomiska svagare områden har 2021 ställts in på grund av pandemin. Vi planerar tillsammans med En frisk generation för fortsatt samverkan nästa år.

3.2 Väsentliga risker och möjligheter i hållbarhetsarbetet

Resultatet från tidigare genomförd väsentlighetsanalys och intressentdialoger har resulterat i ett hållbarhetsprogram med fokusområden som bygger på de risker och möjligheter som identifierats för Folktandvårdens hållbarhetsarbete. Målen i fokusområdena styrs även i de årliga affärsplanerna för prioriterade frågor och aktiviteter. De frågor som vi inte målsätter styr vi på annat sätt i ledningssystemet.

Både region Stockholm och Folktandvården utgår från de globala målen för hållbar utveckling för att kartlägga väsentliga risker och möjligheter i verksamheten för ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet.

Bilder: Vi utgår från de globala målen för hållbar utveckling där mål 3, Hälsa och välbefinnande och mål 10, Minskad ojämlikhet, är extra viktiga i Folktandvården. Även mål 12, Hållbar konsumtion och produktion har koppling till många riskområden i tandvården.

En försämrad munhälsa och risk för en ojämlik tandvård hos stockholmarna – Vår mest väsentliga risk inom hållbarhetsområdet

En god munhälsa är bra för både patient, samhället och miljö. Den miljövänligaste tanden är den som inte behöver lagas.

Risker och möjligheter kopplade till social hållbarhet

- Risk för mindre förebyggande tandvård och en försämrad munhälsa hos våra patienter under pandemin
- Möjlighet att bidra till en mer jämlik tandhälsa genom att vi finnas tillgängliga för alla i länet samt att vi genomför riktade insatser till utsatta grupper
- Möjlighet att bidra till en bättre folkhälsa genom vårt samarbete med sjukvården och våra forskningsprojekt
- Möjligheter att upptäcka barn som far illa eller patienter som utsätts för våld i nära relationer
- Risk för oetisk uppförande och risk för kränkning av mänskliga rättigheter i egen verksamhet och i leverantörsled.

Risker kopplade till korruption

- Risker för korruption som är kopplade till bolagets verksamhet och affärsförbindelser inklusive underleverantörer, produkter eller tjänster som sannolikt får negativa konsekvenser
- Risk att utnyttja sin ställning för att uppnå otillbörlig fördel för egen eller annans vinning.

Risker kopplade till personal

- Risk för att inte kunna attrahera och behålla medarbetare
- Risker för medarbetarnas hälsa och säkerhet, risk för hot och våld/kränkande särbehandling
- Risk för minskad jämlikhet, jämställdhet och mångfald
- Risker kopplat till kompetens och hållbart medarbetarskap

Risker kopplade till miljö

- Risk för hälso- och miljöpåverkan från dentala material, produkter, utrustning, textilier och kemikalier. Risk för exponering av hormonstörande ämnen. Många barn och unga kommer till Folktandvården.
- Risk för amalgam i gamla avloppsrör
- Risk för antibiotikaresistens och utsläpp av miljöskadliga läkemedel i vatten
- Risk för klimatpåverkan och förbrukning av resurser. Hög klimatpåverkan från inköp av engångsmaterial, utrustning, lustgas och energi, Hög klimatpåverkan från varutransporter, patienttransporter och IT.

Aktiviteter och mål för att minimera väsentliga risker och ta till vara möjligheter beskrivs för de olika fokusområdena i Hållbarhetsprogrammet i avsnitt 4.

4. Folktandvårdens hållbarhetsprogram 2017-2021

Enligt Folktandvårdens hållbarhetspolicy och målbild 2021 ska Folktandvården tänka miljö och hållbarhet i alla beslut och processer, vilket skapar långsiktigt värde för medarbetare, kunder, samhälle och miljö.

I vår kommunikation av Hållbarhetsprogrammet är det huvudfokus på tre områden: God och jämlik tandvård, Attraktiv arbetsgivare samt Klimat- och resurseffektivt arbete eftersom arbetet kring upphandling, korruption och ny teknik eller forskning, kan ha koppling till alla dessa tre områden. Folktandvårdens viktigaste hållbarhetsarbete är att bibehålla eller förbättra munhälsan. Det hål som inte behöver lagas är också det mest miljövänliga.

Efter genomförd väsentlighetsanalys och omvärldsbevakning, som skett i dialog med våra viktigaste intressenter, har Folktandvården tagit fram följande tre prioriterade fokusområden för vårt hållbarhetsprogram.

Prioriterade fokusområden:

- God och jämlik tandvård och förbättrad folkhälsa
- Attraktiv arbetsgivare och hållbart arbetsliv
- Klimat och resurseffektivt arbete

Andra viktiga fokusområden är

- Hållbara upphandlingar och inköp med livscykelperspektiv.
- Motverkande av korruption

För varje fokusområde finns mål och aktiviteter som är integrerade i Folktandvårdens hållbarhetsprogram, långsiktiga målbild eller årlig affärsplan.

4.1 God och jämlik tandvård och förbättrad folkhälsa

En god och jämlik mun- och folkhälsa skapar förutsättningar för en hållbar utveckling av samhället. Folktandvårdens insatser för munhälsan är därför en viktig del i arbetet för en hållbar utveckling i Stockholmsregionen. Såväl medarbetare som kunder ska behandlas likvärdigt och ingen ska diskrimineras på grund av exempelvis kön, ålder, sexuell läggning, etnisk tillhörighet, religion eller andra individuella egenskaper. I vårt arbete värnar vi om de mänskliga rättigheterna.

Majoriteten av befolkningen har en god munhälsa samtidigt som det finns stora skillnader mellan olika grupper. Folktandvården fäster stor vikt vid att skapa goda förutsättningar för att alla medborgare som söker vård, ska få likvärdiga förutsättningar till en god munhälsa.

Den tandvård som utförs ska vara patientsäker, av god kvalitet och utifrån bästa tillgängliga kunskap. De material och produkter som används ska vara utan farliga kemikalier.

Exempel på resultat 2021

- 97 000 aktiva frisktandvårdsavtal (mitten av jan 2022)
- 42,9 % av 19-åringar (jan-nov) var kariesfria jämfört med 34,9 % 2016
- 1804 klasser fick tandhälsoinformation av fluortant/-man underskolåret 20/21
- Över 1,2 miljoner patientbesök
- Mer än 500 000 nedladdningar av appen Rocka munnen
- Klinikerna har fått utbildning i Barnkonventionen och Våld i nära relationer
- 93 % korrekt förskrivna antibiotikarecept
- 26 % färre uthämtade antibiotikarecept jämfört med 2016
- 46 % minskning av miljöbelastande läkemedel jämfört med 2016
- Alla kliniker har genomfört kemikalieinventeringar och har digitala kemikalieförteckningar. Kemikaliekrav ställs i upphandlingar

Kvalitet och patientsäkerhet

Folktandvården arbetar efter de strategier för kvalitet och patientsäkerhet som utvecklats av Socialstyrelsen, där en god och säker tandvård kännetecknas av kunskapsbaserad och ändamålsenlig, säkerhet, patientfokusering, effektivitet, jämlikhet och vård i rimlig tid.

Folktandvårdens ledningssystem är en viktig del i patientsäkerhetsarbetet och här finns viktiga processer och riktlinjer för klinikernas arbete beskrivna. Ledningssystemet är certifierat enligt ISO 9001:2015.

Folktandvårdens arbete med att öka patientsäkerheten bygger på ett strukturerat förbättringsarbete med ett stort fokus på att hantera risker och förebygga oönskade händelser. Vårdavvikelse rapporteras i avvikelssystemet Händelsevis. Alla avvikelser analyseras och resultatet används i förbättringsarbetet.

Nöjda kunder

Sedan 2017 mäter vi löpande kundernas nöjdhet genom en NKI-undersökning. Två gånger per månad skickas sms med länk till en webbenkät till ett urval slumpmässigt utvalda kunder i åldrarna 18-70 år. Svaren sammanställs för Folktandvården som helhet och för respektive klinik i ett verktyg som klinikledningen har åtkomst till. Resultatet för övergripande nöjdhet för hela Folktandvården pekar med betyget 4,4 på att våra kunder är mycket nöjda. Bemötande och trygghet vid besök får högst betyg där 92 % svarar att de är nöjda eller mycket nöjda.

Under 2021 har vi utvecklat tjänsterna till våra patienter via 1177. De kan nu ta del av sina journaler samt lämna klagomål och synpunkter via 1177. De synpunkter som anmäls hanteras av klinikcheferna i avvikelssystemet Händelsevis och ingår som en del i vårt förbättringsarbete.

Fina resultat i mätningar av kundnöjdhet

Under 2021 var Folktandvårdens medelvärde för nöjd-kund-index (NKI) 4,4 på en skala upp till 5

Klinikerna i allmäntandvården har ett snittbetyg på 4,2 i Google-omdömen

Högt engagemang för patientsäkerhet

Vid medarbetarenkäten ställs även frågor som rör hållbart säkerhetsengagemang (HSE-frågor) Vid årets enkät var index på HSE-frågorna 80 vilket är högre än resultatet 2020 (79) och högre än det samlade resultatet för regionen, som var 73. Extra höga värden hade frågorna om man vågar prata om sina misstag och om man får ett bra bemötande när man behöver hjälp.

Mer detaljerad information om Folktandvårdens arbete med kvalitét och patientsäkerhet kommer att finnas att läsa i Folktandvårdens patientsäkerhetsberättelse på vår Folktandvården Stockholms hemsida efter första mars.

4.1.1 Tandvård under covid-19

För att kunna erbjuda en så god tillgänglighet som möjligt även under pandemin har Folktandvården anpassat verksamheten efter smittläget. Det har bland annat inneburit en prioritering av barnpatienter och unga vuxna under första kvartalet 2021, då många äldre patienter valde att avvakta med vård i väntan på att bli vaccinerade. Strategin att kalla in mycket barn i början av året bidrog till att vi kunde ha en bättre tillgänglighet för vuxna patienter under resterande delen av året än vi annars skulle kunnat erbjuda.

En annan anpassning har varit att vi erbjuda digital information till skolor och barnavårdscentraler istället för de fysiska besök vi normalt erbjuder.

Många av de patienter som besökt oss har valt att avböja tider, eller har uteblivit från besök som rör förebyggande vård, vilket på sikt kan leda till en sämre munhälsa.

Folktandvården har sedan mars 2020 haft i uppdrag att ansvara för akut vård till patienter med bekräftad eller misstänkt Covid-19 infektion och samtidiga akuta tandbesvär. Patienterna

triageras vid Folktandvårdens akutklinik för att se om besvären kan avhjälpas farmakologiskt i väntan på att patienten tillfrisknar. de patienter som behöver vård får hjälp vid vår klinik vid Karolinska universitetssjukhuset Huddinge.

4.1.2 Hälsöfrämjande arbete

Frisktandvård för friskare och gladare munnar

Frisktandvården är Folktandvårdens unika koncept för att gemensamt med patienterna arbeta för friskare och gladare munnar. Frisktandvård är regelbunden tandvård till ett fast pris per månad. Månadspremien beror på patientens munhälsa. Ju bättre munhälsa, desto lägre månadspremie.

Det långsiktiga syftet med Frisktandvårdsavtalen är att förbättra tandhälsan i Sverige och samtidigt minska kostnaderna för både individ och samhälle.

Antalet aktiva avtal har ökat och många unga vuxna som fyller 24 år under 2022 har valt att teckna avtal. Vårt mål är att de unga individer som ska börja betala för sin tandvård ska se Frisktandvården som en naturlig förlängning av den avgiftsfria tandvården och därigenom ha goda förutsättningar att behålla det friska friskt.

Mål för Frisktandvård 2021

96 000 aktiva Frisktandvårdsavtal 2021

Resultat

I mitten av januari 2022 hade vi drygt 97 000 aktiva avtal

Förebyggande insatser till barn och unga

Genom att följa det framtagna preventionsprogrammet arbetar Folktandvården för att förbättra tandhälsan för barn och unga. Programmet, som innehåller extra insatser för barn boende i socioekonomiskt svaga områden har varit fullt implementerat sedan 2004. Under dessa år har tandhälsan förbättrats avsevärt.

Bild från Folktandvårdens informationsmaterial om barns munhälsa på Barnvårdscentraler.

Förutom de individuella insatser som ges till patienterna vid besök på kliniken innehåller programmet också lektioner i skolor, fluorsköljningar och information till föräldragrupper på

barnavårdscentraler. Att avstå från dessa aktiviteter under pandemin hade enligt vår bedömning ökat risken för en försämrad tandhälsa. Folktandvården har därför tagit fram nytt tillgänglighetsanpassat informationsmaterial och istället för att besöka skolor och barnavårdscentraler har vi erbjudit digitala besök.

De flesta skolorna har varit positiva till att genomföra informationen digitalt och fluortanterna har varit snabba att anpassa sig till den nya typen av undervisning.

Besöken via barnavårdscentralerna har varit svårare att ersätta med digitala besök då de flesta BVC-mottagningar inte har infört digitala föräldrträffar. Detta har medfört att vi endast träffat ungefär en fjärdedel så många föräldrar till 0 - 1-åringar som 2019.

Under pandemin har fler patienter avstått från besök som rör förebyggande vård och detta gäller även preventionsprogrammet. Trots stora ansträngningar har vi nått en lägre andel av de 2-åringar som kallats för undersökning och förebyggande vård jämfört med 2019. Även när det gäller de 7- och 13 - åringar som erbjudits fluorlackning har fler än vanligt antingen avböjt erbjudandet eller uteblivit från besöken.

Kariespreventionsprogrammet har påverkats av pandemin

- 55,4 % av 2-åringar i vårdbehovsområde 3 och 4 undersöktes (mål 70 %)
- 71 % av förskoleklasserna och årskurs 5 i vårdbehovsområde 3 och 4 fluorsköljde läsåret 2020/2021 (mål 70 %)
- 1804 förskoleklasser och årskurs 5 fick munhälsolektion läsåret 2020/2021. Motsvarar 80 % (Mål 70 %)
- 60 % av 7-åringarna och 60 % av 13-åringarna i vårdbehovsområde 3 och 4 fick fluorlackning vid två tillfällen (mål 70 %)

Förutom preventionsprogrammet utförs extra insatser till de patienter som har karies eller har en hög risk att utveckla karies. Som ett kvalitetsmått följer Folktandvården klinikvis upp hur stor andel av barn och ungdomar med risk för karies, som fått extra insatser för att förhindra sjukdomsutveckling.

Folktandvården följer tandhälsodata i kvalitetsregistret SkaPa (Svenskt Kvalitetsregister för Karies och Parodontit) och följer bland annat hur stor andel av 19-åringarna som är helt fria från karies eller tidigare fyllningar.

Resultat tandhälsa 2021

- Andel 19-åringar med kariesfria sidoytor 72,1 % (mål 71,5 %)
- 42,9 % av 19-åringarna var kariesfria jämfört med 34,9 % 2016
- 91 % av 3-23 åringar fick förebyggande eller sjukdomsbehandlade åtgärder (mål 70 %)

4.1.3 Bidra till förbättrad folkhälsa

Folktandvårdens verksamhet präglas av ett hälsofrämjande arbetssätt med tonvikt på att förebygga ohälsa och behålla det friska friskt. Förutom de individuella råd som ges till patienterna vid besök på klinikerna, sprids kunskap genom externa aktiviteter i bland annat skolor, på BVC, vid utbildning av personal inom äldreomsorgen och genom ett aktivt deltagande på sociala medier.

För att vi i regionen ska nå målet med en förbättrad folkhälsa krävs att olika aktörer samverkar.

Aktiviteter för att sprida kunskap om barns tänder och tandhälsa

Folktandvården har under året genomfört ett flertal aktiviteter med syfte att sprida kunskap om tänder och munhälsa. Ett viktigt mål har varit att den information vi ger ska vara enkel att förstå, vara lättillgänglig och nå många.

- Vi har producerat animerade filmer som ger tandhälsoråd och vägledning om när man ska söka vård. Filmerna är textade och syntolkade och sprids via vår webbplats, YouTube och sociala medier.
- Under året har vi tagit fram en serie enkla egenvårdstips för bättre tandhälsa under hashtag "tandvårdstipset" i sociala medier. Upprinnelsen till tandvårdstipset är de ungdomspaneler vi genomförde under 2019 där deltagarna framförde önskemål om fakta och enkla råd i sociala kanaler.
- Vår animerade film "Moa går till tandläkaren" som förbereder barn i treårsåldern på första tandvårdsbesöket har under året passerat en miljon visningar.
- Rocka munnen är en applikation som vill inspirera och motivera till bättre tandborstning och skapa en rolig rutin för barnen varje dag. Applikationen som har utvecklats under året har hittills laddats ner över en halv miljon gånger.
- I vårt samarbete med Generation pep har vi bland annat deltagit vid aktiviteter anordnade i Rinkeby med syftet att främja fysisk aktivitet och goda matvanor.
- I samband med fluortantens dag genomfördes en informationsinsats om tandhälsa och egenvård till den arabiskatalande delen av befolkningen.

Appen Rocka munnen hjälper till att skapa goda tandborstvanor

Forskning för folkhälsan

Folktandvården Stockholm avsätter egna ekonomiska resurser för forskning och utbildning, men får även externa anslag i konkurrens med andra. Vi forskar tillsammans med Karolinska Institutet, hälso- och sjukvården samt industrin.

På Region Stockholms uppdrag deltar vi i arbetet med Styrgruppen för Odontologisk Forskning (SOF) samt de underliggande arbetsgrupperna Akademiskt Äldretandvårdscentrum (ACT) och Akademiskt Barntandvårdscentrum (ABC), tillsammans med institutionen för odontologi på Karolinska Institutet. Vi bidrar även till regionens kunskapsstyrning genom att leda arbetet inom RPO (regionalt programområde) Tandvård Stockholm Gotland samt att vi har en representant för NPO, nationella programområdet, för tandvård.

Varje år träffar vi över 1 miljon munnar som ger oss kunskap till vår forskning som driver folkhälsan framåt. Vi har hittat kopplingar mellan munhälsa och cancer, diabetes samt demens.

Folktandvården Stockholm är måna om att bidra till regionens forskningslöfte och arbetar därför med att öka antalet kliniska studier inom odontologins område men även kliniska studier som genomförs i samverkan med hälso- och sjukvården. Därför prioriterar vi projekt som kan bidra till bästa möjliga kunskap inför varje patientbehandling i linje med kunskapsstyrningens mål.

Två forskningsprojekt under 2021:

- DentDi är ett uppmärksammat forskningsprojekt där Folktandvården samverkar med primärvården för att tidigt identifiera personer med ökad risk för Diabetes typ 2. Projektet är unikt i sitt slag och har under tre år (2020-2022) beviljats medel ur regionens Innovationsfond. Under 2021 har även den klinikchef som fungerat som projektledare i DentDi antagits till forskarutbildning på halvtid vid institutionen för odontologi, Karolinska institutet (KI).
- Oral hälsa hos patienter med långvarig ätstörning är ett doktorandprojekt som genomförs i samarbete med Stockholms Centrum för Ätstörningar, Mando Group AB och Centrum för psykiatriforskning, KI. Målet med forskningsprojektet är att utvärdera om livskvaliteten hos patienter med långvarig ätstörning förbättras till följd av tandbehandling.

4.1.4 Jämlik tandvård

Munhälsan blir allt bättre och bättre på befolkningsnivå. Det finns dock tydliga socioekonomiska skillnader i tandhälsan. Folktandvården fäster stor vikt vid att skapa goda förutsättningar för att alla medborgare som söker vård ska få likvärdiga förutsättningar till en god munhälsa.

Jämfört med många andra regionen är tillgången på tandläkare god i Stockholm medan det råder brist på tandhygienister. En utmaning för oss i Folktandvården är att vi har många unga behandlare utan erfarenhet vilket gör att det krävs mer personal för att utföra samma mängd vård. Detta syns även på nationell nivå i försäkringskassans statistik. Med ett ökat vårdbehov i befolkningen kan det på sikt leda till en försämrad tillgång på tandvård.

Under 2020 och 2021 deltog Folktandvårdens vd, Eva Ljung, i arbetsgruppen för regeringens utredning om en jämlik tandhälsa.

Folktandvårdens vd, Eva Ljung, deltog under 2021 i arbetsgruppen för regeringens utredning om en jämlik tandhälsa. Utredningen för jämlik tandvård slutfördes och lämnades in till regeringen för remiss. Utredningens uppdrag var att utreda hur tandvårdssystemet kan utvecklas för att bli mer resurseffektivt och jämlikt.

Barn och unga

Genom att följa kariespreventionsprogrammet för barn och ungdomar arbetar Folktandvården för att förbättra tandvården i socialt utsatta områden. Trots detta är det fortfarande stora skillnader i tandhälsa mellan olika områden.

Akademiskt barntandvårdscentrum (ABC) är ett samarbete mellan Institutionen för odontologi vid Karolinska Institutet, Folktandvården Stockholm och Region Stockholm.

Centrat ska genom klinisk forskning, utbildning och vård förbättra munhälsan hos alla regionens barn och ungdomar. En viktig del är att utarbeta mer effektiva metoder för att förbättra tandhälsan i socioekonomiskt svaga områden. ABC har också en viktig roll för att stärka kompetensen inom såväl grundutbildning, specialistutbildning och fortbildning av tandvårdspersonal inom barn- och ungdomstandvård.

Många av Folktandvårdens kliniker har upphandlat områdesansvar vilket innebär ett särskilt ansvar för att kalla de barn vars vårdnadshavare inte valt tandläkare. I socioekonomiskt svaga

områden är andelen barn som inte hör samman kallelser högre än i andra områden och klinikerna i dessa områden genomför extra satsningar för att nå barnen

Från mjölkttand till visdomstand och löstand. Till Folktandvården kommer patienter i alla åldrar.

Asylsökande och personer utan tillstånd

Folktandvården har avtal med hälso- och sjukvårdsförvaltningen, HSF, rörande vård till asylsökande och personer som saknar tillstånd.

Alla asylsökande barn upp till 18 år kallas och erbjuds vård på lika villkor som för folkbokförda barn. Även barn utan tillstånd som hör av sig erbjuds vård på lika villkor med dessa kan inte kallas då regionen saknar uppgifter om dem.

Vuxna asylsökande patienter och vuxna patienter utan tillstånd erbjuds vård som inte kan anstå.

Antal asylsökande och tillståndslösa som fått vård

Asylsökande barn: 1076
Asylsökande vuxna: 1421
Barn utan tillstånd: 584
Vuxna utan tillstånd: 967

4.1.5 Barns rättigheter – arbete med barnkonventionen och våld i nära relationer

Under 2021 hade Folktandvården över 570 000 besök av barn och unga i åldrarna 0-23 år. Folktandvården har ett kontinuerligt samarbete med Region Stockholms strateg för barnrättsfrågor kring arbetet med barnkonventionen och barnrättsperspektivet.

Under 2021 hade Folktandvården över 570 000 besök av barn och unga

Barnkonventionen slår fast att alla barn och unga har rätt till bästa möjliga hälsa, sjukvård och rehabilitering. Barns mänskliga rättigheter ska respekteras och barnets bästa ska alltid komma i första rummet.

Klinikerna har under 2020 och 2021 fortsatt att arbeta med Folktandvårdens utbildning om barnkonventionen och under 2021 har över 70 % av våra kliniker även tittat på kortare informationsfilmer om konventionen.

Barn som far illa

Personal som arbetar inom tandvården har anmälningsplikt enligt socialtjänstlagen i de fall de ser eller misstänker att ett barn far illa. En anmälan ska göras omedelbart då en anställd får kännedom om något som kan innebära att socialtjänsten behöver ingripa till ett barns skydd. Barn som inte kommer till tandvård kan vara ett tecken på att de far illa.

Under året har alla kliniker följt den rutin för barn som uteblir från tandvård som tagits fram av Tandvårdsenheten, och som ingår i avtalet för barntandvård. När barn uteblir från besöket skickas ett kallelsebrev som tydliggör barnens rätt till tandvård. Föräldrar till barn som uteblir upprepade gånger får information om att anmälan till socialtjänsten kommer att ske om de inte hör av sig för att boka en ny tid eller meddelar att de vänt sig till annan vårdgivare. Målet är att fler barn ska komma till tandvården och att alla barn som är olistade ska uppmärksammas.

I Folktandvårdens egenkontroll anger 93 procent av våra kliniker att deras rutiner för orosanmälan till socialtjänsten fungerar och följs.

I utbildningar för personal som arbetar med uppsökande verksamhet, fluortanter, fluormän och BVC-informatörer, ingår information om socialtjänstens arbete och barnkonventionen.

Våld i nära relationer

Under 2021 har Folktandvården, i samarbete med Enheten för Våld i nära relationer, Akademiskt primärvårdscentrum, tagit fram en rutin för arbetet med våld i nära relationer.

En digital utbildningsinsats, där varje klinik avsatt tid för all personal, påbörjades under hösten 2021 och kommer att fortsätta under våren. Utbildningen ges av Enheten för våld i nära relationer. Genom arbetet med våld i nära relationer kommer fler vuxna individer att identifieras och därmed kan barns utsatthet i familjen, uppmärksammas.

Utbildning i Våld i nära relationer

Under 2021 har 33 % av våra kliniker genomfört utbildning kring "Våld i nära relationer"

78% av våra kliniker har svarat att alla medarbetare känner till Folktandvårdens arbetsrutin vid misstanke om våld mot patient. Arbetet för att uppmärksamma våld i nära relationer fortsätter under 2022.

4.1.6 Nationella minoriteter

Sedan år 2000 har Sverige fem erkända nationella minoriteter och minoritetsspråk. De nationella minoriteterna är judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar. Minoritetsspråken är jiddisch, romani chib, samiska, finska och meänkieli. De nationella minoriteterna har rätt att få information på de språk de talar. På Folktandvårdens hemsida under rubriken "Other languages" kan alla minoriteter få information om tandvård på det egna språket. Folktandvården arbetar med att sprida kunskap om de nationella minoriteterna och uppmärksammar minoriteters bemarkelsedagar på intranätet. Alla minoriteters flaggor finns representerade i Folktandvårdens reception.

Folktandvården har en utsedd kontaktperson som ingår i regionens nätverk för nationella minoriteter som arbetar med frågor inom området.

Alla Folktandvårdskliniker som har barnpatienter har vanligen barn- och ungdomsböcker på finska i väntrummen. Barnböcker på samiska är beställda. Liksom under 2020 har böckerna varit borttagna från väntrummen under 2021, på grund av smittrisk.

Minoriteternas bemarkelsedagar uppmärksammas på Folktandvårdens intranät. Folktandvården har en utsedd kontaktperson som ingår i regionens nätverk för nationella minoriteter som arbetar med frågor inom området.

Mål 2021: Alla kliniker ska känna till att det finns information om Folktandvården och tandvård på de olika minoritetsspråken på Folktandvårdens externa hemsida

Resultat 2021: På 93 % av klinikerna känner all personal till att information finns på de olika minoritetsspråken

4.1.7 Tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning.

Folktandvården lägger stor vikt vid att ha en god tillgänglighet för alla. Detta gäller såväl att ha generösa öppettider som att det ska vara lätt för patienterna att komma i kontakt med klinikerna.

Vi har mobila team som erbjuder tandvård i hemmiljö till patienter som bor på särskilda boenden.

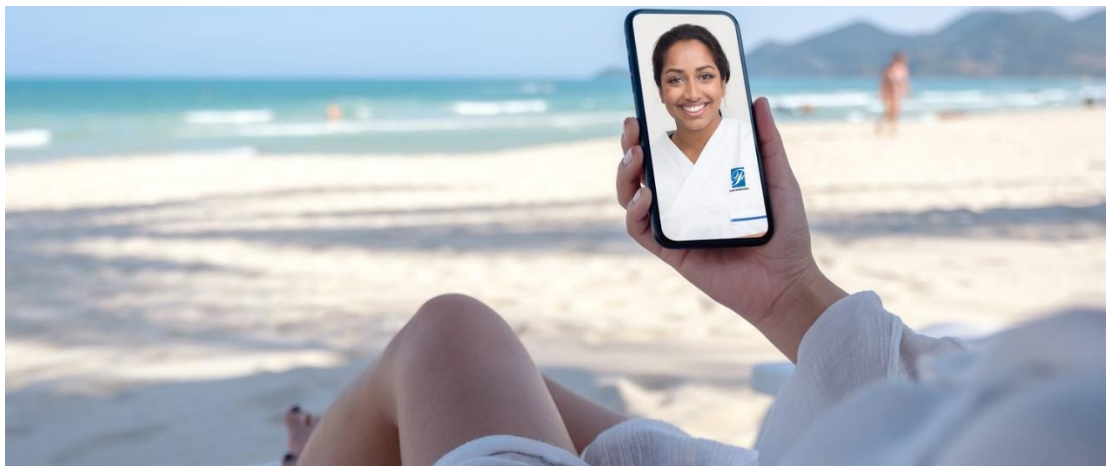
Vi arbetar också för användarvänlig kommunikation där alla människor, oavsett funktionsförmåga, kan kommunicera utifrån sina förutsättningar. Där ingår bland annat att anpassa kommunikationen utifrån målgruppernas behov genom att använda ett enkelt och begripligt språk, komplettera textbaserad information med bilder och texta filmer.

Under 2021 har vi bland annat tagit fram flera animerade filmer med råd om tänder och munhälsa. Filmerna kan tolkas och förstås, även om mottagaren har svårigheter att ta till sig text. Vi har också tagit fram nytt, tillgänglighetsanpassat, material som används vid information i skolor och på barnavårdscentraler.

Användarvänlig kommunikation innebär också att våra webbplatser följer tillgänglighetsstandarden WCAG 2.1 AA.

Vår klinik Folktandvården online erbjuder digitala vårdmöten där patienterna kan få råd angående frågor och besvär som inte kräver ett fysiskt besök. Tjänsten bidrar till ökad valfrihet och tillgänglighet samt nöjdare patienter.

Hos Folktandvården online går det att boka ett digitalt vårdmöte med oss på Folktandvården Stockholm, direkt i mobilen. En flexibel och tillgänglig vårdtjänst

4.1.8 Miljöbelastande läkemedel och korrekt förskrivning av antibiotika

De läkemedel som våra patienter använder kan förr eller senare hamna i naturen, bland annat via avloppsvattnet. Vissa läkemedel är miljöbelastande vilket betyder att det kan påverka miljön negativt. En stor utmaning för tandvården och övrig vård är att förhindra utvecklingen av antibiotikaresistenta bakterier och minska utsläpp av miljöfarliga läkemedel. Många av de läkemedel vi använder tillverkas i Indien där produktionen orsakar stora läkemedelsutsläpp med miljöförstöring och resistensutveckling som effekt. Det miljövänligaste läkemedlet är därför det som inte används.

En viktig del i arbetet med att minska miljöpåverkan från läkemedel är utbildning och information. Alla förskrivare i Folktandvården genomgår de två webb-utbildningarna "Läkemedel och miljö" och "Antibiotikasmart". Under 2021 hade 85 procent av förskrivarna i Folktandvården genomfört en utbildning om miljöpåverkan från läkemedel.

Vissa läkemedel som antibiotika och diklofenak kan skada miljön när de hamnar i sjöar och hav. Onödig användning av antibiotika bidrar även till resistensutveckling hos bakterier.

Andel korrekt förskrivna recept

Tandläkarnas förskrivning av antibiotika utgör cirka 7 % av all antibiotika uthämtad på svenska apotek och utveckling av resistens mot antibiotika är ett av de största hoten mot människors hälsa. Folktandvården har under flera år arbetat aktivt för att minska förskrivningen av antibiotika genom att sprida kunskap och följa upp förskrivningen.

Som ett led i arbetet med att minska förskrivningen av antibiotika satte vi redan 2017 målet att 2021 skulle 100 procent av förskrivningarna ske på korrekt indikation, preparat och dos. Tanken med ett så utmanande, och näst intill omöjligt mål, var att alla skulle förstå hur allvarlig situationen är, och hur viktigt det är att vi innan varje förskrivning tänker efter om antibiotika verkligen är nödvändigt. Mätningen har skett genom journalgranskning två gånger per år, i mars och i oktober och kliniker som haft ett sämre resultat har arbetat med handlingsplaner.

Resultat 2021

Vi nådde inte 100 % under 2021 men kan ändå konstatera att vi har haft en fantastisk förbättring. I mars 2021 var andelen helt korrekta förskrivningar 66,7 % och i oktober 2021 nådde vi hela 93,4 %, vilket är ett bra resultat.

Arbetet med att öka andelen korrekta förskrivningar kommer att fortsätta.

Mål 2021: 100 procent av förskrivningen av antibiotika ska ske på korrekt indikation

Resultat 2021:

93,4 % av förskrivningen skedde på korrekt indikation

Antalet uthämtade antibiotikarecept har minskat med 26 % jämfört med 2016

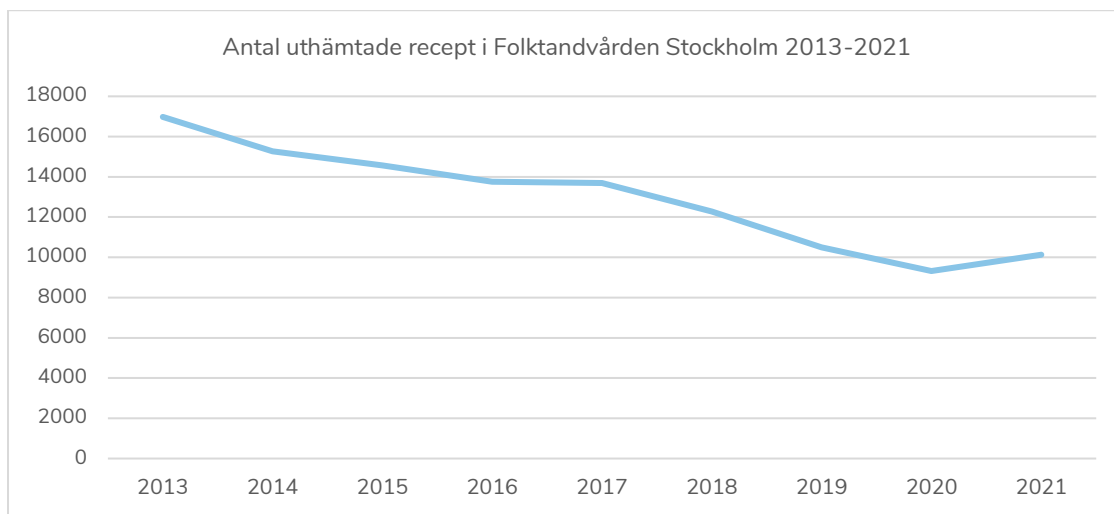
Antal uthämtade antibiotikarecept

Vi följer även utvecklingen av det totala antalet uthämtade recept och antal recept per 1000 besök i Folktandvården.

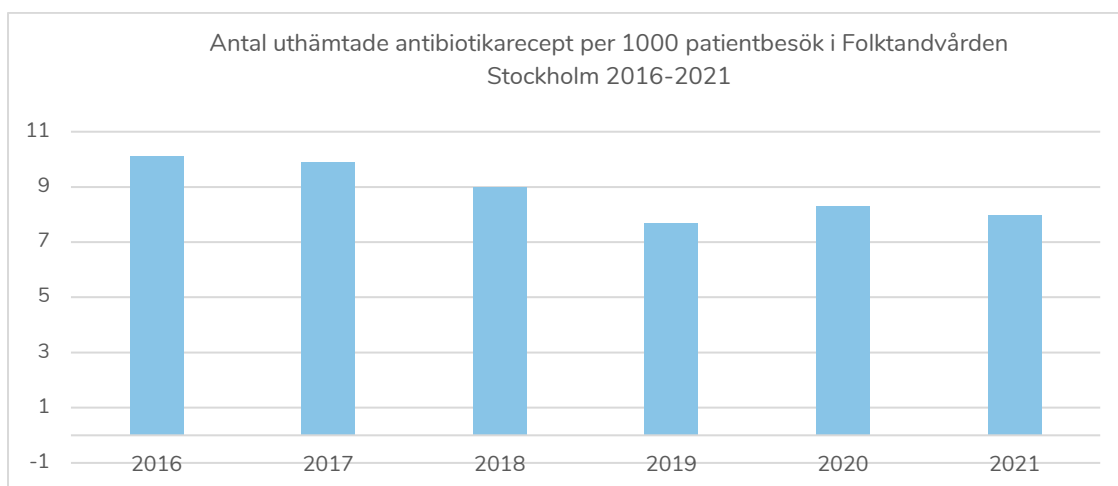
Resultat 2021

Jämfört med 2016 har antal antibiotikarecept minskat med 26 % men jämfört med förra året så har det skett en ökning med 8,7 %. Det finns flera orsaker till ökningen. Störst påverkan har vi sannolikt haft av att vi haft en begränsad verksamhet där patienter med akuta besvär och patienter med stora behov har prioriterats, medan undersökningar av friska patienter har fått vänta. En annan förklaring till ökningen per besök är att vi under pandemin valt att i större utsträckning förskriva antibiotika till patienter med akuta besvär, och som på grund av symtom på covid-19 inte kunnat besöka kliniken.

I uppföljningen av antal uthämtade antibiotikarecept per 1 000 besök i Folktandvården Stockholm ser vi också en minskning på över 20% jämfört med 2016.

Tabell: Antal uthämtade antibiotikarecept i Folktandvården 2013-2021

Tabell: Antal uthämtade antibiotikarecept per 1000 besök i Folktandvården 2013-2021

Minskade utsläpp av miljöbelastande läkemedel

Region Stockholm har tagit fram en lista över särskilt miljöbelastande läkemedel i regionen. I Folktandvården är det främst två antibiotika, amoxicillin och erytromycin, samt det smärtstillande läkemedlet diklofenak, som har en hög miljöbelastning men det är också här som det funnits en möjlighet till minskad förskrivning. Regionens lista över miljöbelastande läkemedel finns på janusinfo.se.

Genom utbildningsinsatser, återkommande uppföljning av läkemedelsförskrivning och ett aktivt arbete i Folktandvårdens läkemedelsgrupp arbetar Folktandvården för att minska användning och utsläpp av miljöbelastande läkemedel.

Diklofenak -en miljörisk

Diklofenak utgör en hög miljörisk jämfört med exempelvis naproxen, ibuprofen och paracetamol. Det är svårt att rena diklofenak i reningsverken och i Sverige återfinns diklofenak i ytvatten i halter som rapporterats ha effekter på fisk. Diklofenak har också orsakat stor skada bland flera gamarter som ätit diklofenakbehandlade döda kor i Indien. Källa: www.janusinfo.se.

Resultat 2021:

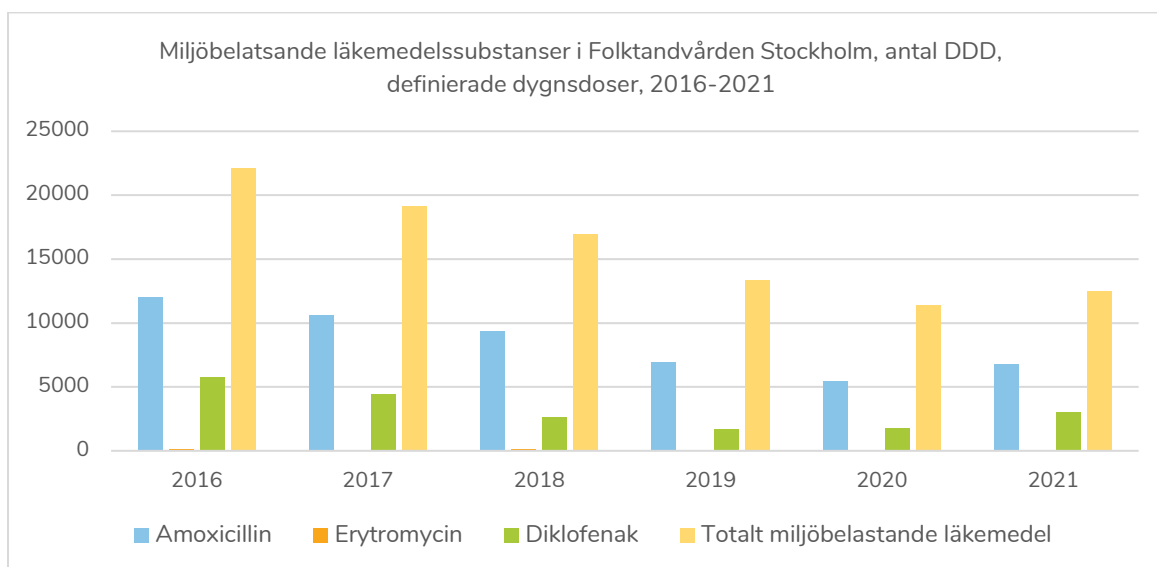
Folktandvården har arbetat mycket med att använda och förskriva läkemedel korrekt för att minimera miljöpåverkan och minska risk för antibiotikaresistens. Utsläppen från alla miljöbelastande läkemedelssubstanser, mätt i DDD (definierade dygnsdoser), har minskat med 46 % jämfört med 2016. Dock har vi sett en ökning av diklofenak under 2021 jämfört med året innan vilket har gjort att vi inte fått målet att upphöra med diklofenak 2021. Anledningen till ökningen kommer utredas.

2021 ska utsläpp av miljöbelastande läkemedel minskat jämfört med 2016 och diklofenak används inte i verksamheten. Mätt i antal DDD*.

Resultat 2021:

- Totalt minskade mängden miljöbelastande läkemedel med 46 %
- Diklofenak minskade med 49 %
- Amoxicillin minskade med 43% och erytromycin minskade med 95% (från 105 till 5 DDD).

* DDD, definierad dygnsdos, förmodade medeldosen för vuxna vid underhållsbehandling vid läkemedlets huvudindikation.

Tabell över miljöbelastande läkemedel i Folktandvården 2016-2021.

4.1.9 Säkra, miljö- och hälsovänliga behandlingar, produkter och utrustning

Det viktigaste för Folktandvårdens kunder är att de får en god och säker tandvård. Vi arbetar därför aktivt med kvalitets- och patientsäkerhetsfrågor, en viktig del i vårt hållbarhetsarbete. Att använda bra produkter utan farliga eller misstänkt farliga kemikalier är ett prioriterat område. En utmaning är att det ständigt kommer nya material och produkter vars kemiska innehåll behöver kontrolleras.

De material Folktandvården använder ska inte innehålla farliga kemikalier.

Utfasning av farliga kemikalier

Inom tandvården förekommer en del miljö- och hälsofarliga kemikalier, även fast amalgam inte använts på många år. Att minska mängden farliga eller misstänkt farliga kemikalier genom att byta ut produkter, teknik eller metoder är bra för såväl medarbetaren, patienten och miljön. Folktandvården följer Region Stockholm utfasningslistor för farliga kemikalier som går längre än gällande lagkrav. Alla kliniker medverkar i utfasningsarbetet och gör årliga inventeringar över vilka kemikalier som köps in och förvaras på kliniken och har digitala kemikalieförteckningar.

Folktandvårdens materialgrupp och samarbetet med våra leverantörer, utgör också en viktig del i arbetet med att hitta ersättningsprodukter utan farliga kemikalier.

Mål: 2021 har vi fasat ut alla kemikalier på Folktandvårdens och Region Stockholms utfasningslistor för 2017-2021. Vi ställer kemikaliekrav i alla relevanta upphandlingar och följer även upp kraven för prioriterade produkter.

Resultat 2021

Folktandvården har arbetat aktivt med utfasning och kemikaliekrav vid upphandling sen 2017 och ställer tuffa kemikaliekrav vid alla relevanta upphandlingar. Uppföljning av kraven sker i kontinuerligt.

Exempel på egenskaper hos ämnen som inte ska köpas in eller fhasas ut:

- Hormonstörande eller misstänkt hormonstörande ämnen på SIN-list
- Cancerframkallande eller misstänkt cancerframkallande ämnen
- Ämnen som kan eller misstänks skada fertiliteten eller det ofödda barnet
- Ämnen som kan eller misstänks orsaka genetiska effekter

Aktuella utfasningslistor finns på Region Stockholms hemsida och SIN-list.

De kemikalier som finns på regionens utfasningslistor och som utgör störst mängd i Folktandvården är zinkoxid, eugenol, klörlösningar i desinfektionsmedel och vissa härdplaster. Idag finns inga alternativ för dessa kemikalier utan här handlar det om en säker hantering och att minimera användningen. Under senaste åren har vi haft fokus på att till exempel fasa ut hormonstörande eller misstänkt hormonstörande ämnen som kan vara skadliga även i låga halter. Produkter som används på barn är särskilt prioriterade. Slutredovisning av arbetet med regionens utfasningslistor kommer ske under 2022.

Vi har koll på våra kemikalier och amalgamavskiljare

- Kemikaliekrav ställs vid upphandling och vi följer upp innehåll i prioriterade produkter.
- Alla kemikalier och dentala material registreras i vårt digitala kemikaliehanteringssystem, Klara
- Under 2021 har alla kliniker i Folktandvården genomfört kemikalieinventeringar och uppdaterat sina digitala kemikalieförteckningar.
- Nya kemikalier som tas in kontrolleras innehållsmässigt
- På alla kliniker finns det utbildade kemikalieansvariga personer.
- Amalgamavskiljare finns kopplade till alla behandlingsstolar där amalgamfyllningar borrar ut.
- Kemikalier och kvicksilverförorenat avfall hanteras som farligt avfall, enligt särskilda rutiner.
- Alla kliniker (ej helt nybyggda) har amalgamsanerats minst en gång och gamla avloppsledningarna saneras även vid nedläggning av kliniker.

2021 fick Region Stockholm, där Folktandvården ingår, ett internationellt kemikaliepris (Future Policy Award) för sitt arbete med utfasning av farliga kemikalier. Folktandvården har haft stort fokus på att även fasa ut misstänkt farliga kemikalier, som hormonstörande ämnen, i produkter som kan användas på barn.

4.2 Hållbart arbetsliv

Att våra medarbetare känner engagemang för sitt arbete är en förutsättning för att bedriva en långsiktigt hållbar verksamhet där Folktandvården ses som en attraktiv arbetsgivare. En prioriterad fråga i hållbarhetsarbetet är därför en god och säker arbetsmiljö. Folktandvården ska vara en arbetsgivare som engagerar, attraherar och utvecklar medarbetare.

Långsiktiga mål och utmaningar till 2025

Vi är förstahandsvalet för kompetenta medarbetare.

Vi erbjuder ett hållbart och hälsofrämjande arbetsliv för våra medarbetare.

Vi har det bästa ledarskapet.

Vi är den mest kunskapsdrivande tandvårdsaktören i Sverige.

I vår organisation är majoriteten av medarbetarna kvinnor. Folktandvården är en mångkulturell organisation, där medarbetarna kommer från hela världen. Mångfald är en stor tillgång och i årets kartläggning från Nycketalsinstitutet visar att andelen med en annan etnisk bakgrund än svensk är mer än hälften av alla medarbetarna.

Under 2021 lades mycket tid på att säkra arbetsmiljön, hantera oro bland medarbetarna, styra om i planeringen och hantera frågor om covid-19. Folktandvården, liksom många andra organisationer, har under 2021 fortsatt haft höga sjuktal som kan kopplas till pandemin.

Vi har anpassat våra inplanerade aktiviteter utifrån den rådande pandemin. Alla våra utbildningar anordnas numera digitalt. Vår medarbetaruppföljning visar också att man trivs, känner engagemang i sitt arbete och ger gott betyg till ledarskapet. Vi har trots den kris vi befunnit oss i, fortsatt arbetet med att stärka vårt varumärke och utveckla den långsiktiga kompetensförsörjningen och arbetsmiljön, så att vi blir en ännu mer hållbar arbetsgivare.

Resultat, exempel från 2021

- 1 890 anställda
- 87 % kvinnor
- Personalomsättningen har minskat från 10,7 % till 9,6 %
- HME- hållbart medarbetarengagemang fick värdet 77 jämfört med 78 året innan
- HSE- hållbart säkerhetsengagemang fick värdet 80 jämfört med 79 året innan
- Sjukfrånvaron har minskat från 8,67 % till 8 %
- Obligatorisk arbetsmiljöutbildning för att nyanställda genomfördes

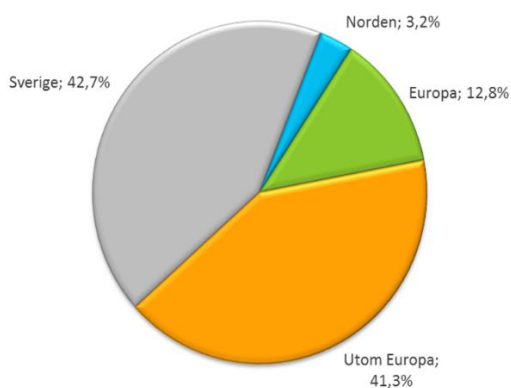
Folktandvården har som många andra tandvårdsorganisationer behov att rekrytera in nya medarbetare och ett viktigt fokusområde under 2021 var att stärka vårt arbetsgivarvarumärke utifrån perspektivet en hållbar arbetsgivare.

Under de senaste åren har Folktandvården haft en hög personalomsättning på grund av bland annat stora pensionsavgångar, färre som utbildas än behovet samt ökad konkurrens med flera nya tandvårdsföretag.

Under 2021 minskade antalet medarbetare i jämfört med året innan, en förklaring är att antalet medarbetare under 2020 var fler jämfört med några år tillbaka.

Arbetet för att kunna attrahera och behålla medarbetare var en högt prioriterad fråga under 2021. Under året har vi anpassat våra aktiviteter utifrån den rådande pandemin och alla våra utbildningar och möten har i huvudsak genomförts digitalt. Vi har under året fortsatt arbeta med att utveckla bland annat kvalitetssäkrad rekrytering, digital introduktion, olika karriärvägar. Vi har genomfört obligatoriska arbetsmiljöutbildningar samt utbildningsprogram för både chefer och nya medarbetare och deltagit i digitala mässor.

Andel anställda med respektive bakgrund
Folktandvården 2021 (1974 personer)

Stor mångfald

Folktandvården har en högre andel anställda med olika etnisk bakgrund (57 procent) jämfört med befolkningen i Stockholms län (38 procent).

Fördelning i procent, 2021:

Sverige: 42,7

Norden: 3,2

Europa: 12,8

Utom Europa: 41,3

Gott resultat i medarbetarenkäten 2021

Årets resultat i medarbetaruppföljningen var mycket bra, trots pandemin och den utmaning vi utsattes för under året, vilket visar att Folktandvården har en robust organisation med bra arbetsmiljöarbete, gott ledarskap och att vi arbetar med ständiga förbättringar.

HME- Hållbart medarbetarengagemang

Hållbart medarbetarengagemang mäter medarbetarnas motivation och förutsättningar för att kunna göra sitt bästa för verksamheten och chefernas förmåga att ta till vara på medarbetarnas engagemang.

HME mäts genom nio enkätfrågor om motivation, ledarskap och styrning som bildar ett totalindex.

Medarbetaruppföljning visar att man trivs och känner engagemang i sitt arbete. Våra medarbetare anser att vi har bra chefer som leder och utvecklar sin verksamhet mot tydliga mål. Det är viktigt för att man ska trivas och växa,

Uppföljningen omfattade hållbart medarbetarengagemang (HME) med frågor om motivation, ledarskap och styrning, hållbart säkerhetsengagemang (HSE) med frågor för en säkrare vård samt frågor om utsatthet. Svaren på frågorna bildar ett index för respektive område. Svarsfrekvensen var 80 procent, en ökning med två procentenheter jämfört med förra året. HME- hållbart medarbetarengagemang fick ett totalindex på 77 vilket är en liten försämring jämfört med 2020. Hållbart säkerhetsengagemang, HSE, har ökat till ett totalindex på 80, från 79 förra året.

Några av Folktandvårdens närmare 2000 anställda. Bilden är tagen innan coronapandemin och stämmer inte med våra förstärkta hygien- och smittskyddsrutiner i samband med covid-19.

Andelen som tycker att chefen ger goda förutsättningar för att bedriva en säker vård har ökat jämfört med förra året, liksom andelen som vågar prata om sina misstag samt andelen som anser att arbetsplatsen är bra på att agera på de risker man ser.

I årets medarbetaruppföljning ingick även frågor om man varit utsatt för hot eller våld, sexuella trakasserier eller kränkande särbehandling. Det är ungefär samma resultat som 2019 när detta

följdes upp senast. Vi har nolltolerans när det gäller hot eller våld, sexuella trakasserier och kränkande särbehandling. Vi arbetar förbyggande med bland annat rutiner, utbildningar dialogverktyg för att konkretisera vår värdegrund.

4.2.1 Hälsöfrämjande arbete och sjukfrånvaro

Pandemin har påverkat arbetet under 2021 i hög utsträckning och mycket tid lades på att säkra arbetsmiljön, styra om i planeringen och att hantera frågor om covid-19. Andra viktiga åtgärder som genomförts för att säkra arbetsmiljön för våra medarbetare är olika riskbedömningar kopplat till covid-19, förstärkta informationsinsatser via digitala sändningar, kontinuerlig information på vårt intranät och dagliga coronabrev till klinikledningarna. Vi har även erbjudit krisstöd och samtal vid behov. Arbetsmiljöverket genomförde inspektioner om våra rutiner för att minimera risker för smitta av Covid-19 vid ett antal kliniker. Vi fick positiv återkoppling på vårt sätt att arbeta för att säkra arbetsmiljön

Folktandvården, liksom många andra organisationer, har under året haft höga sjuktal som kan kopplas till pandemin.

Total sjukfrånvaro 2020-2021

Resultat: Sjukfrånvaron har minskat från 8,67 % till 8 %, men är trots det hög på grund av pandemin.

För bolaget är det viktigt att stimulera och aktivera medarbetare till att förebygga ohälsa då arbetet inom tandvårdsyrket är fysiskt ansträngande, med ensidiga och belastande arbetsställningar. Alla medarbetare i Folktandvården har friskvårdsbidrag på 3 500 kronor per år. Samtliga medarbetare har tillgång till ett pausgymprogram, Pausit, som innehåller enkla men effektiva rörelser för det statiska arbetet som tandvårdspersonal har.

Det totala sjukalet har minskat något från föregående år. Sjukalet är hög och kan kopplas till pandemin. Det är främst den korta sjukfrånvaron som ökat, men även den långtidssjukfrånvaron.

4.2.2 En trivsamt och säker arbetsmiljö för alla

Folktandvården har ett systematiskt arbetsmiljöarbete och arbetar ständigt för att förbättra arbetsmiljön genom till exempel avvikelsehantering och arbetsmiljöronder.

I Folktandvården råder nolltolerans mot diskriminering och kränkningar och tydliga riktlinjer finns framtagna. Alla chefer genomgår en säkerhetsutbildning som ges kontinuerligt, där rutiner kring hur man ska hantera våld och hot går igenom.

Alla kliniker samt avdelningar på huvudkontoret, genomförde skyddsronder under första halvåret 2021. Skyddsronderna sker enligt särskild framtagen mall som utgår från Arbetsmiljöverkets föreskrifter och denna är utarbetad i samverkan med de fackliga organisationerna. Alla protokoll från skyddsronderna samlas i en portal och en sammanställning görs under hösten. I skyddsrondens frågeställningar ingår även frågor om den digitala arbetsmiljön.

Folktandvården ska bidra till ökad jämlikhet och jämställdhet för invånarna i regionen och för våra medarbetare, samt sträva efter att utjämna olikheter som uppstått genom att vi behandlas olika utifrån kön, etnisk eller kulturell bakgrund, sexuell läggning, funktionsnedsättning eller andra individuella egenskaper. En likabehandlingsplan är framtagen med ett antal aktiva åtgärder för att förhindra diskriminering.

För att öka kunskapen om lika behandling har Folktandvården obligatoriska webbutbildningar som alla medarbetare ska genomföra.

Obligatoriska utbildningar i Folktandvården:

- Att undanröja hinder
- Etnicitet, normer och möten i vardagen
- HBTQ - normer, kön och sexualitet

Mål 2021: Alla medarbetare i Folktandvården genomför Region Stockholms webbutbildningar om lika behandling

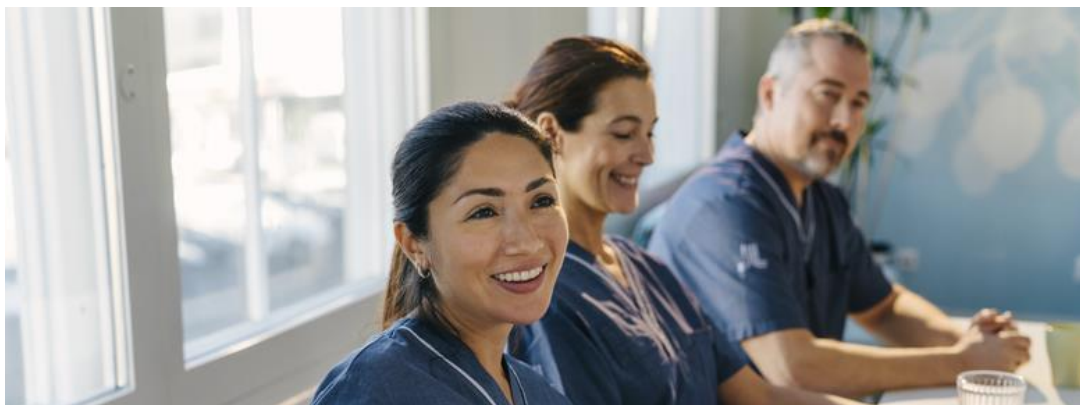
Resultat 2021, andel som gått utbildning:

• Att undanröja hinder :	57%
• Etnicitet, normer och möten i vardagen:	62%
• HBTQ - normer, kön och sexualitet	81%

4.2.3 Utbildning och utveckling

Vi har trots pandemin vi befunnit oss i fortsatt arbetet med att stärka vårt varumärke och utveckla den långsiktiga kompetensförsörjningen och arbetsmiljön, så att vi blir en ännu mer hållbar arbetsgivare

Folktandvården verkar inom en sektor som är starkt konkurrensutsatt och det finns idag flera etablerade tandvårdsföretag samt nya som tillkommer och som konkurrerar om både medarbetare och kunder. För att kunna bibehålla den starka ställning Folktandvården har som både arbetsgivare- och vårdgivare krävs att det sker ett ständigt förbättrings- och förändringsarbete.

Utbildning och kompetens är viktiga delar i ett hållbart arbetsliv och alla medarbetare i Folktandvården går en obligatorisk arbetsmiljöutbildning.

Att tillvarata alla medarbetares kompetens och utveckla vårdprocesserna blir en avgörande framtidsfråga för att Folktandvården ska klara både sitt vårduppdrag och det avkastningskrav som ägaren ställer på bolaget. Bolaget måste kontinuerligt utvecklas genom att chefer tar sitt ansvar som förändringsledare, utvecklar teamarbete och inför digitala lösningar som kan spara personella resurser. Ett ständigt arbete pågår för att stärka Folktandvårdens attraktivitet som arbetsgivare. Det sker bland annat genom att lyfta fram vår olika karriärs- och utvecklingsvägar. Trots detta turbulenta år har vi kunnat ställa om vår verksamhet och genomföra olika digitala utbildningsinsatser både genom vårt interna utbildningsprogram och externt.

Alla nyutexaminerade tandläkare och tandhygienister som anställs i Folktandvården genomgår ett 2-årigt introduktionsprogram som dels består av handledning i det kliniska arbetet, dels teoretiska avsnitt i allt från journalsystemet T4 till att kunna arbeta i ett team. Introduktionsåret ska också stimulera till nätverksbyggande för kollegialt och personligt utbyte. Under året har också ett chefsförsörjningsprogram genomförts samt program för nya chefer och arbetsledare.

4.2.4 Samverkan och dialog med arbetstagarorganisationerna

Folktandvården har ett samverkansavtal som innebär att den formella samverkan med fackliga företrädare sker på bolagsnivå och med arbetsplatsträffar på klinik- och avdelningsnivå.

Två gånger i månaden genomförs samverkansmöten på bolagsnivå. Förutom dessa samverkansmöten har olika dialogmöten mellan fackliga företrädare genomförts och en gemensam utbildning för att stärka samverkansfrågor vid klinikerna har tagits fram.

4.3 Minskad klimatpåverkan och resursförbrukning

En viktig del i Folktandvårdens hållbarhetsarbete är att minska vår klimatpåverkan och resursförbrukning. Genom klimatsmarta val av produkter, transporter och ny teknik samt effektiva arbetssätt kan Folktandvården minska sin klimatpåverkan och resursförbrukning.

Vårt viktigaste miljömål är att förbättra munhälsan och den miljövänligaste tanden är den som inte behöver lagas. Utmaningar på miljöområdet, förutom att förbättra munhälsan, är också att hitta mer klimatvänliga engångs- och flergångsmaterial, minska energiförbrukningen, resurssnåla arbetssätt och utnyttja IT-lösningar och teknik på bästa sätt.

Engångsmaterial i plast, som handskar och förkläden, utgör en betydande del av Folktandvårdens klimatpåverkan och under 2021 har vi haft fortsatt stort fokus på att hitta och använda fler biobaserade och resurssnåla alternativ.

Digitalisering av våra arbetssätt kan ge klimatvinster och spara resurser. Exempel som Folktandvården arbetat med är digitala vårdmöten och utbildningar, sms-kallelser och digital skanning istället för att använda avtrycksmaterial i patientens mun.

Upphandling och inköp är också ett viktigt område och Folktandvården och regionen arbetar mycket med att ställa tuffa miljökrav som ska bidra till minskad klimatpåverkan och resursanvändning från de varor och tjänster vi köper.

Resultat 2021, exempel

- Andel kariesfria 19-åringar har ökat sen 2016, från 34,9% till 42,9%
- Den totala klimatpåverkan från aktiviteter vi följt minskade med över 20% jämfört med 2018 (se diagram nedan)
- 94 % minskad klimatpåverkan från tjänsteresor jämfört med 2016
- 96 % av de 181 inrikesresorna var med tåg
- 64 % minskade lustgasutsläpp jämfört med 2016, motsvarar utsläpp från ca 65 flygresor Stockholm-Rom tur och retur (se referens 2, avsnitt 4.3.2)
- Totala elförbrukningen ökade med 18% jämfört med 2016. All el var Bra miljöval eller från förnybara källor.
- Klimatpåverkan från stora plastförkläden och tandborstar har minskat med 48 % jämfört med 2017. Minskningen motsvarar utsläpp från att köra 9 varv runt jorden med en normalstor dieselbil
- Vi nådde regionens miljömål för effektiv textihantering med lite kläder i lager med stor marginal och använder miljövänliga bussaronger

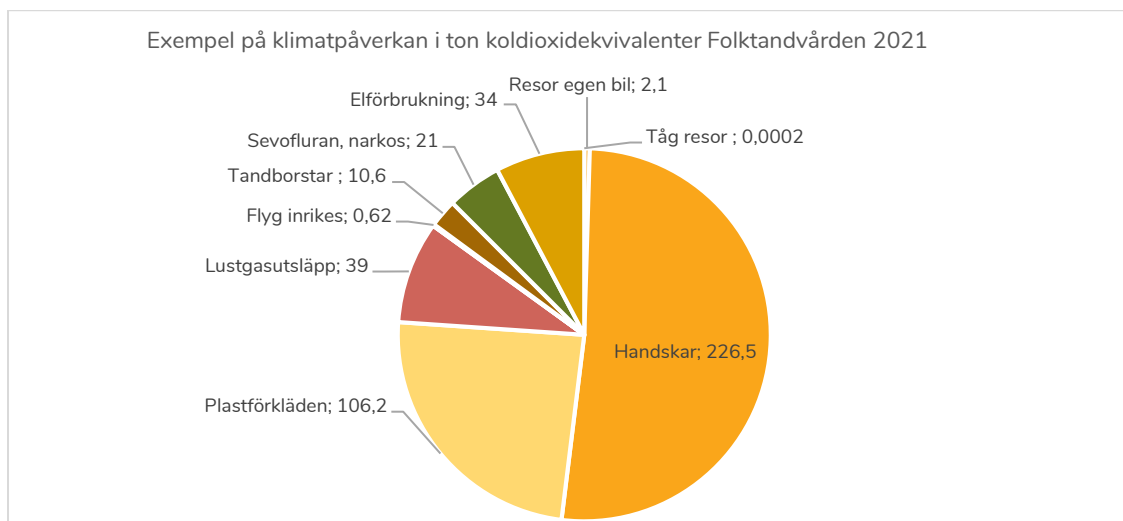

Diagram över exempel på klimatpåverkan i Folktandvården 2021

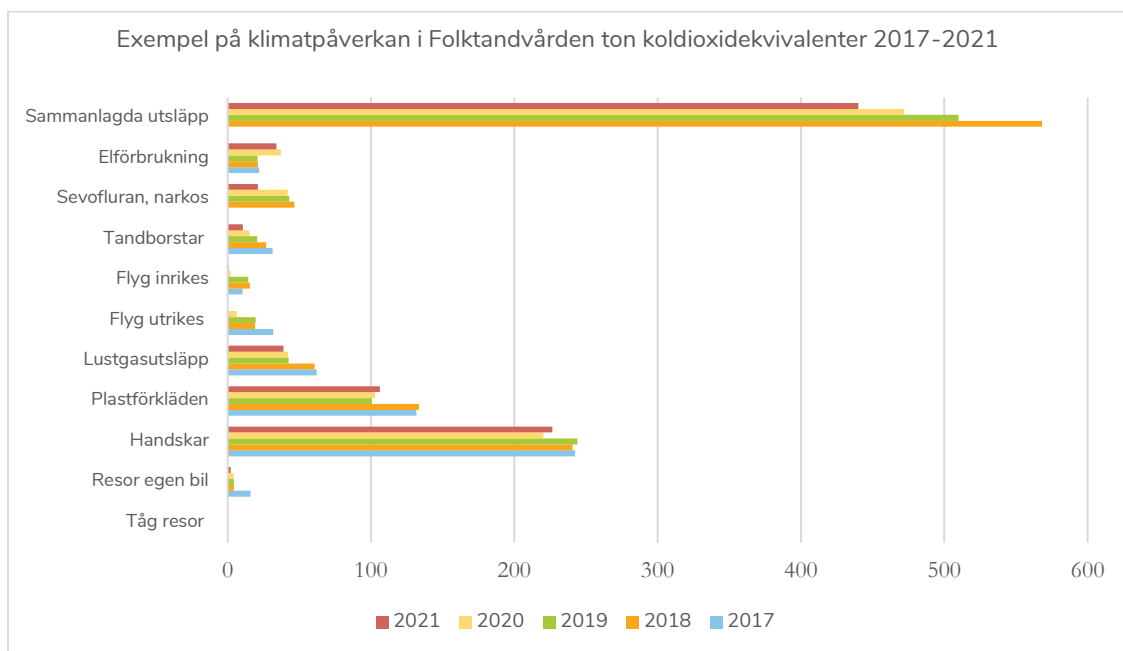

Diagram med exempel på klimatpåverkan i Folktandvården 2017-2021. Värden för sevofluran saknas för 2017

4.3.1 Minska klimatpåverkan från lustgas genom destruktion

Folktandvården använder lustgas vid behandling av patienter med speciella behov. Lustgas är dock starkt klimatpåverkande, ett kilo lustgas har samma klimatpåverkan som cirka 300 kilo koldioxid. För att minska utsläppen har vi på vissa kliniker infört lustgasdestruktion som kan omvandla inkommen lustgas till syre och kvävgas.

Lustgas är 300 gånger mer klimatpåverkande än CO₂

På Eastmaninstitutet finns en av världens första lustgasdestruktionsanläggningar anpassad för tandvård.

Över 99 % av uppsamlad lustgas omvandlas till kväve och syre som inte påverkar klimatet.

Lustgas används främst inom specialisttandvården för barn. I specialisthuset Eastmaninstitutet finns en destruktionsanläggning som omvandlar klimatpåverkande lustgas till syre och kväve.

Resultat 2021

Under 2021 användes lustgas på 13 kliniker där den största mängden förbrukas inom specialisttandvård för barn och då framför allt på Eastmaninstitutet. I december 2016 installerades troligen världens första mindre centrala lustgasdestruktionsanläggning för tandvård på vinden på Folktandvården Eastmaninstitutet, en CDU dental. Genom destruktions av lustgas har Folktandvården minskat klimatpåverkan från sin lustgasanvändning.

Jämfört med 2016 så har klimatpåverkan från lustgas minskat med över 60 procent, från drygt 104 ton i koldioxidekvivalenter under 2016 till 39 ton under 2021.

Alla kliniker, förutom tandvård på Danderyds sjukhus, får lustgas från tuber där läckagen är mycket små.

Mål: 2021 har vi minskat lustgasutsläppen med 50 procent jämfört med 2016 och infört en destruktionsanläggning på Eastman

Resultat 2021: Lustgasutsläppen minskade med över 60 % jämfört med 2016, en minskning med över 65 ton. I slutet av 2016 installerades en lustgasdestruktionsanläggning på Eastmaninstitutet.

Andra klimatpåverkande gaser

Lustgas kan även förekomma vid behandling under narkos och narkosgaser kan innehålla andra klimatpåverkande gaser som till exempel Sevofluran. Sevofluran är 795 gånger mer klimatpåverkande jämfört med koldioxid. Det finns ingen fungerande teknik för rening av denna gas utan här handlar det mer om att minimera användning genom till exempel optimering av arbetsmetoder och utrustning som lågflödesteknik.

Under 2021 var Folktandvårdens klimatpåverkan från Sevofluran 21 ton i koldioxidekvivalenter, det är en minskning med över 50% jämfört med tidigare år.

Idag finns ingen effektiv teknik för rening av narkosgasen.

4.3.2 Energi

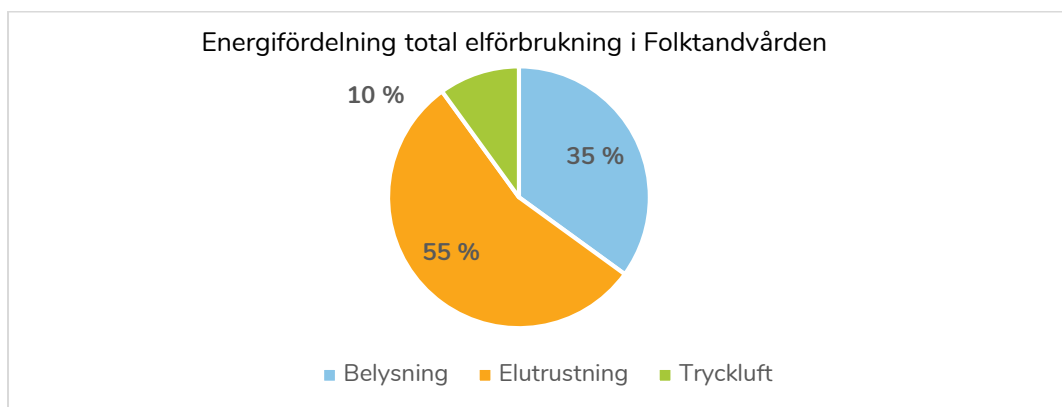
Drygt hälften av Folktandvården Stockholms lokalyta ligger i inhyrda lokaler där det finns en gemensam elleverantör för miljömärkt el (Bra miljöval enligt naturskyddsföreningen).

Resterande lokaler är i Locums regi, eller annan hyresvärd där elen ingår i hyran. Kliniker i Locums lokaler får även el från förnybara källor.

Under 2021 har Folktandvården genomfört en uppföljande energikartläggning och har efter det tagit fram en uppdaterad plan för energisparåtgärder. Enligt rapporten är det följande energianvändningsområden som har identifierats som betydande för Folktandvården och som vi har möjlighet att påverka:

- Elanvändning till kontor- och verksamhetsutrustning
- Elanvändning till belysning
- Elanvändning till rumsvärmare och kyla

En stor del av elförbrukningen går till verksamhetsrelaterad utrustning som behövs i tandvården och användandet av ny och energikrävande teknik ökar varje år. Behandlingsutrustning står för mer än hälften av Folktandvårdens förbrukning till elutrustningen. I samband med varmare somrar har även behovet av extra kyla ökat. Detta gör att det blir en utmaning att minska elförbrukningen.

Elutrustning och belysning står för den största delen av elförbrukningen

Den mest relevanta åtgärden som kom fram under energikartläggningen var att ersätta energikrävande T-8 lysrör med LED-belysning på klinikerna. Att planera energisparåtgärder vid ny- och ombyggnation är andra åtgärder som Folktandvården arbetar med. Alla kliniker ser över energisparåtgärder, som att installera rörelsedetektorer för belysning och stänga av datorer och annan utrustning, då den inte används.

Resultat 2021

Vårt och region Stockholms mål att minska elförbrukningen med 20% jämfört med 2016 har varit svårt att nå då verksamhetens digitalisering ökar och vi använder mer teknik i vården. Den totala elförbrukningen har istället ökat jämfört med 2016 med undantag år 2020.

Mål: 2021 har vi minskat elförbrukningen med 20 procent jämfört med 2016

Resultat 2021:

- Totala uppskattade elförbrukningen*, inklusive kliniker utan eget elavtal, ökade med över 18%. Från 2 513 MWh till 2 958 MWh.
- Klimatpåverkan från uppskattad elförbrukning från samtliga kliniker ökade med 5 ton koldioxid. Från 29 ton 2016 till 34 ton 2021.
- Folktandvården använder bra miljöval el och el från förnybara källor.
- Elförbrukningen per patientbesök ökade med över 5 % och per kvadratmeter med 4 % jämfört med 2016.

*Beräknat på kWh/besök för Nordic Greens kliniker

Klimatpåverkan från den uppskattade totala elanvändningen har ökat med 5 ton i koldioxidekvivalenter. Klimatpåverkan beräknas genom den emissionsfaktor Region Stockholm använder i sin klimatkalkyl för förnybar el (11,5 kg koldioxidekvivalenter/MWh).

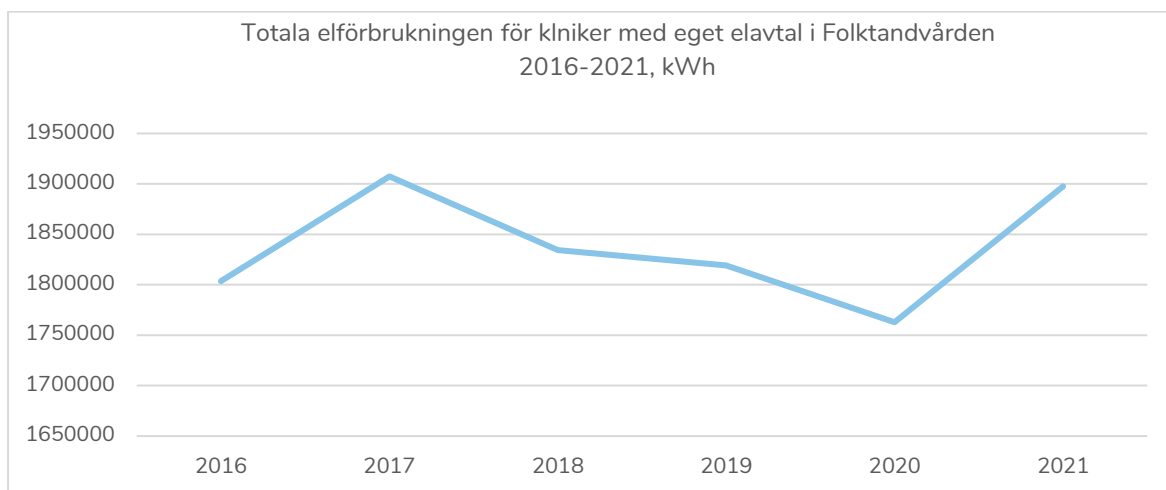
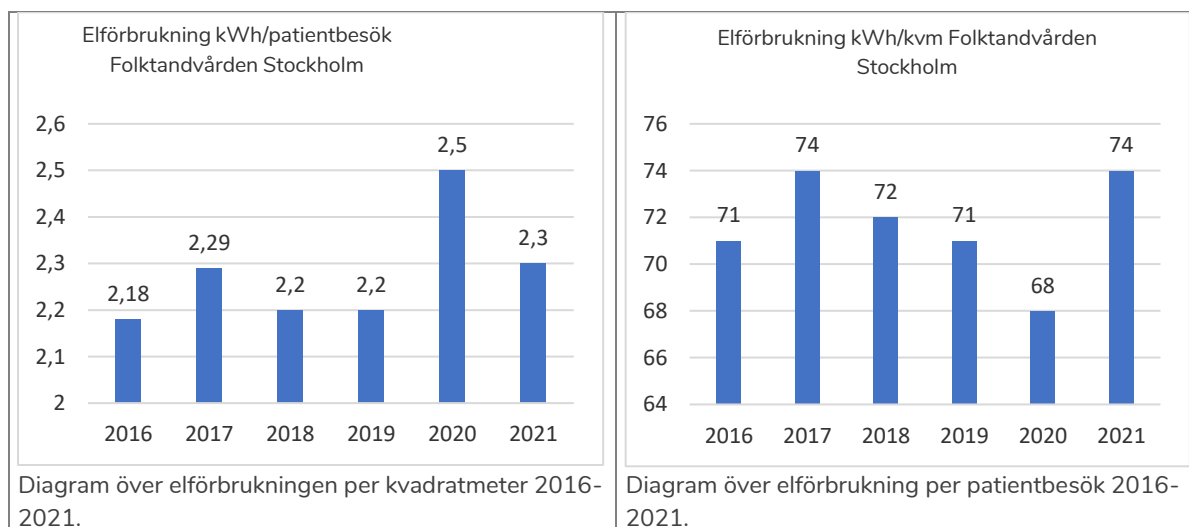

Diagram över elförbrukningen i Folktandvården 2016-2021.

4.3.3 Klimatpåverkan från tjänsteresor

Ett sätt att minska klimatpåverkan från tjänsteresor är att öka andelen resfria möten och utbildningar. Alla medarbetare i Folktandvården har tillgång till digitala verktyg som kan användas vid kontakter inom eller utanför verksamheten, vilket spar tid och miljö. När vi väl reser ska vi välja klimatsmarta transporter och tåg ska alltid vara förstahandsval vid tjänsteresor som är kortare än 60 mil.

Under 2021 har de flesta av våra möten och utbildningar skett digitalt vilket har minskat klimatpåverkan på resor jämfört med tidigare år. Bilden är tagen innan coronapandemin och stämmer inte med våra förstärkta hygien- och smittskyddsrutiner i samband med covid-19.

Tjänsteresor, resultat 2021

Under 2021 har klimatpåverkan från tjänsteresor minskat kraftigt då färre tjänsteresor skett på grund av coronapandemin. Nästan alla utbildningar och möten har skett digitalt och resfritt via Teams, Skype eller andra digitala kommunikationsverktyg.

Klimatpåverkan från tjänsteresor med flyg, tåg och egen bil minskade med över 93 procent jämfört med 2016. Från 43,2 ton koldioxid under 2016 till 2,7 ton koldioxid under 2021.

När vi väl reser väljer personalen klimatsmarta transportmedel och enligt vår resepolicy ska tåg alltid vara förstahandsval vid inrikes tjänsteresor som är kortare än 60 mil. Under 2021 genomfördes 96% av dessa med tåg. Antalet flygresor har minskat med över 96 procent jämfört med 2016.

Mål 2021: Våra inrikesresor ska ske med tåg

Resultat 2021: 96 procent av de 181 inrikesresorna var med tåg.

Mål 2021: Vi har minskat klimatpåverkan från tjänsteresor jämfört med 2016

Resultat 2021: Klimatpåverkan från tjänsteresor minskade med över 93 % jämfört med 2016. Klimatpåverkan från flyg minskade med 98% under samma period.

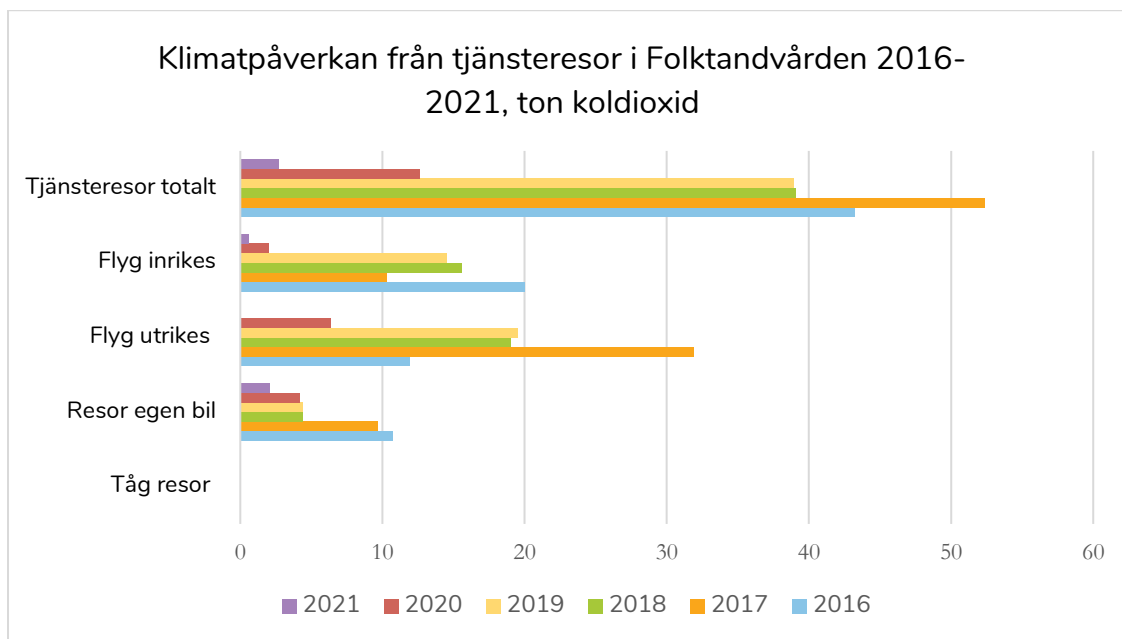

Diagram över klimatpåverkan från tjänsteresor 2016-2021.

4.3.4 Minskad miljöpåverkan med hjälp av IT och återanvändning av IT-utrustning

Grön IT handlar om att minska miljöpåverkan från användandet av IT-hårdvara i hela livscykeln och optimera eller ersätta miljökrävande processer med IT-tjänster.

Att ställa miljö- och hållbarhetskrav vid upphandling av IT-utrustning är viktigt för att till exempel minska användandet av farliga kemikalier eller få ner energiförbrukningen. Folktandvården köper IT-utrustning upphandlad av Region Stockholm som ställer tuffa miljökrav som också följs upp regelbundet.

Resultat 2021:

Digitala arbetssätt

Som för många andra verksamheter har coronapandemin inneburit en kraftig ökning av digitala arbetssätt för att minska smittspridningen. På Folktandvårdens huvudkontor har de flesta medarbetare arbetat på distans under större delen av 2020 och 2021. Möten, seminarier och utbildningar för alla anställda har skett digitalt och få tjänsteresor har genomförts under året.

Folktandvårdens arbete med att ersätta papper med sms vid kallelser till besök.

Kommunikation via sms är också mycket uppskattat av våra kunder. Under 2020 hade Folktandvården minskat antalet utskrifter med över 1,9 miljoner utskrifter jämfört med 2016. Siffror för 2021 fanns tyvärr ej tillgängliga då rapporten skrevs. En av åtgärderna för att minska pappersutskrifter och portokostnader har varit övergång till sms-kallelser. Under 2020 skickades över 224 000 fler sms-kallelser jämfört med 2018.

Mål 2017-2021: Öka antalet sms-kallelser och minska pappersutskrifter jämfört med 2018**Resultat 2020***

1 430 000 färre utskrifter

700 000 färre A4-utskrifter*.

224 000 fler sms-kallelser

1 946 000 färre utskrifter sen 2016

* Siffror för 2021 var ej tillgängliga när rapporten skrevs

Digitala processer erbjuds för alla aspekter av vår verksamhet såsom exempelvis kallelseflöden, intraoral scanning, digitala mikroskop och betalningsflöden.

Digitala avtryck genom intraoral skanning ger en 3D-bild av bittet direkt på datorskärmen. Kemikalie- och materialanvändningen kan minska då patienten slipper avtrycksmaterial i munnen och färre gipsmodeller behöver tas fram. Transporterna minskar då avtrycken inte behöver budas eller skickas med post utan skickas digitalt till tandteknikern.

Digitala vårdmöten – Resfritt med Folktandvården online

Folktandvården Stockholm Online är vår digitala klinik som erbjuder patienter snabb tandvårdskontakt oberoende av tid och plats. Tjänsten tillgodoser även allmänhetens förväntningar och efterfrågan på en enkel, flexibel och tillgänglig tjänst där man snabbt får hjälp och undviker onödiga besök på klinik och minskar resandet. Under 2021 har online-kliniken blivit populär kommer utöka under 2022 med fler erfarna och kommunikativa tandläkare.

Minskad klimatpåverkan genom återanvändning

Genom att återanvända teknisk utrustning som datorer och bildskärmar som behöver bytas ut minskar klimatpåverkan i ett livscykelperspektiv, eftersom fler återanvända datorer betyder det att färre nya datorer behöver produceras. Folktandvården har en upphandlad tjänst för återanvändning och återvinning av IT-utrustning genom Inrego som våra kliniker använder,

Exempel på miljöbesparingar som uppstår vid återanvändningen av IT-utrustning

En stationär dator = ca 50 kg CO₂

En bärbar dator = ca 29 kg CO₂

Källa: Inrego

Under 2020 innebar återanvändning av IT-utrustningarna en miljöbesparing på 37,4 ton i koldioxidekvivalenter

4.3.5 Minska klimatpåverkan från plaster och engångsmaterial

För att förhindra smittspridning och skydda vår personal mot till exempel hälsofarliga kemikalier används en stor mängd engångsmaterial som plastförkläden och handskar. Det förekommer även andra förbrukningsmaterial som till exempel sopsäckar, skoskydd och salivsugar. Förbrukning av engångsmaterial utgör en betydande del av Folktandvårdens klimatpåverkan om vi ser till hela livscykeln, från produktion till avfall. Studier hos sjukvårdsverksamheter visar att engångsprodukter kan stå för hälften av klimatpåverkan från en sjukvårdsverksamhet¹.

Under 2021 delade Folktandvården ut mer än 225 000 tandborstar, över 90% var biobaserade.

Region Stockholm har tagit fram en färdplan för cirkulära plastflöden till 2030 med mål att minska det miljömässiga fotavtrycket från plast. Två åtgärder som tas upp i färdplanen är att prioritera biobaserad plast och återvunnen plast i produkter framför fossil, eftersom dessa ger lägre klimatpåverkan. För den vanliga plastsorten polyeten (PE) visar en jämförelse att störst klimateffekt fås av biobaserad PE när produkterna förbränns efter slutanvändning, jämfört med fossil och återvunnen polyeten. Skyddsförkläden och salivsugar är exempel på plastmaterial som förbränns efter användning i tandvården. En utmaning är att det även kan finnas andra aspekter som är viktiga att ha i åtanke vid materialval exempelvis effekter från direkt och indirekt landanvändning och de sociala hållbarhetsaspekterna som arbetsmiljöförhållanden vid produktionen av bioråvaran.

Engångsmaterial står för en betydande del av Folktandvårdens klimatpåverkan. Därför är ett miljömål att öka andelen biobaserade produkter med lägre klimatpåverkan.

¹ Clire project, Region Skåne, <http://clire.se/>

Resultat 2021:

Under 2021 köpte Folktandvården över 9 miljoner handskar, 1,5 miljoner plastförkläden, närmare 1 miljon salivsugar, 340 000 sopsäckar och 245 000 tandborstar. Vårt mål var att öka andelen biobaserade alternativ med undantag för handskar som är gjorda av nitril.

Mål 2021: Minska klimatpåverkan och öka andelen biobaserade plastprodukter.

Mål andel biobaserat 2021:	Resultat: 2021
100 % av stora plastförkläden	67 % biobaserade
Minst 50 % av skvättis/mindre förkläden	11 % biobaserade
Minst 50 % av salivrör/sugar	40,8 % biobaserade
Minst 75 % av tandborstarna	91 % biobaserade
Minst 30 % av hygoformic (salivsug)	77,5 % biobaserade
100 % av Sopsäckar/påsar	99,8 % biobaserade

Klimatpåverkan från stora förkläden och tandborstar har minskat med över 59 ton i koldioxidekvivalenter sen 2017. Det motsvarar ca 59 flygresor, tur och retur, Stockholm- Rom eller köra drygt 9 varv runt jorden med en mellanstor dieselbil². Beräkningar för klimatpåverkan från handskar och förkläden bygger på data från Region Stockholms hållbarhetsavdelning och ger en uppskattning av mängden koldioxid under en produkts livscykel. Data för tandborstar bygger på genomförd livscykelanalys i samarbete med Region Stockholm.

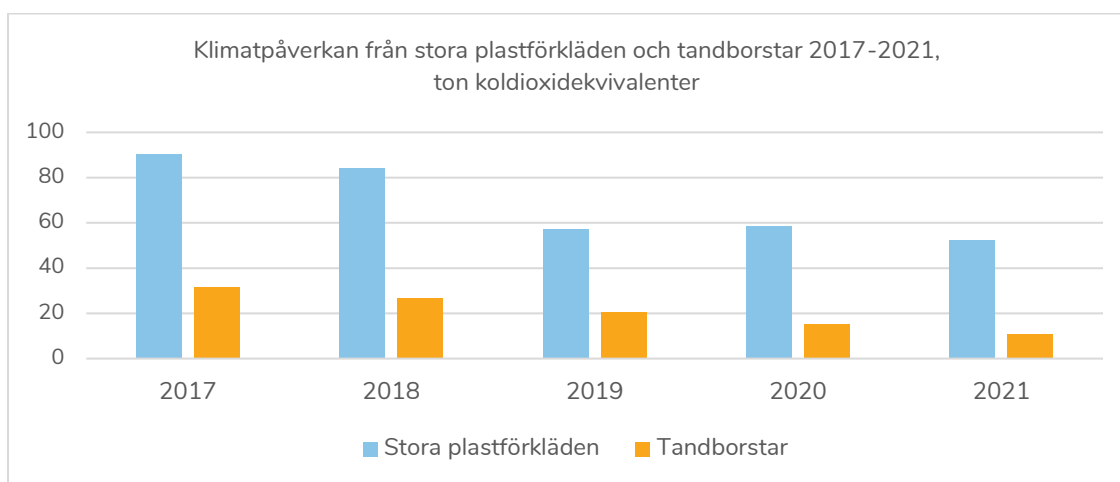

Diagram: Klimatpåverkan från stora plastförkläden och tandborstar har minskat med 48 % mellan 2017-2021 genom övergång till biobaserade produkter.

² <https://klimatsmartsemester.se/sites/default/files/metodrapport-klimatsmart-semester-version-1.pdf>

4.3.6 Effektiv textilhantering och hållbara textilmaterial

Miljöpåverkan från textilier sker i hela textilens livscykel och Region Stockholm arbetar för att minska miljöpåverkan i alla delar. Den största delen av miljöpåverkan sker under tillverkningsfasen då stora mängder vatten går åt och miljöskadliga kemikalier används vid såväl odling som i tillverkningsprocessen. Därför är det viktigt att undvika nyproduktion av både flergångs- och engångstextilier. Ett sätt att minska miljöpåverkan är att se till att kliniken inte har ett större lager av arbetskläder än nödvändigt.

Stor mängd textilier på våra hyllor leder till onödig nyproduktion och miljöpåverkan

Mål: 2021 är andelen arbetskläder som ligger på klinik i över 30 dagar mindre än 25 procent

Resultat 2021:

Årsmedelvärdet av andelen arbetskläder som låg ute på klinik mer än 30 dagar var 14,7% procent. En förbättring med över 19% jämfört med 2018

Folktandvårdens bussarong är gjord av träfiber och återvunnen PET som minskar kemikalie- och vattenanvändning.

4.4 Process för hållbar upphandling

Folktandvården Stockholm genomför egna upphandlingar men köper även många varor och tjänster som är upphandlade av Region Stockholm. Vi följer Sveriges regioners gemensamma uppförandekod för leverantörer, som utgår från FN-initiativet Global Compact's tio principer. Här ingår även antikorruption.

Sveriges regioner utför också regelbunden uppföljning och kontroll av efterlevnad inom utpekade riskområden som berör vår verksamhet, till exempel instrument och handskar. Mer information finns på Sveriges regioners hemsida, Hållbar upphandling.

Folktandvården har gjort en övergripande riskbedömning av sina egna leverantörer och avtalsområden utifrån bland annat regionens Uppförandekod för socialt ansvarstagande. Riskbedömningen ligger till grund för planering av kommande leverantörsuppföljningar.

Globala mål för hållbar utveckling

4.4.1 Hållbar upphandling inom Region Stockholm

Under 2021 har Sveriges regioner nationella samarbete för hållbar upphandling genomfört 7 nya uppföljningar varav tre avslutades under året. Ytterligare 1 uppföljningar som påbörjades tidigare år kunde avslutas under året.

Efter rapporter om allvarliga brott mot uigurers och andra turkiska och muslimska folkgruppers rättigheter i Kina genomfördes en uppföljning av regionernas största IKT-leverantörer för att kontrollera hur risken för bland annat tvångsarbete hanteras. En dialog kring dessa risker har även förts med branschorganisationen Responsible Business Alliance. Inom granskningen hittades inget bevis på att det förekommer tvångsarbete i leveranskedjorna till IKT-produkterna som köps in. Däremot är riskerna fortsatt höga och dialog med leverantörer fortsätter under 2022.

Vid uppföljning granskas bland annat leverantörernas strukturerade miljöarbete samt krav på produkt och/eller tjänst. Vissa uppföljningar är skrivbordsuppföljningar, vilket innebär att leverantörerna får fylla i ett formulär samt bifoga verifikat för samtliga produkter och krav som omfattas av uppföljningen. Leverantörernas svar bedöms och granskas. I de fall avvikelser funnits har Region Stockholm initialt arbetat med leverantörerna för att åtgärda avvikelserna och i de fall avvikelser kvarstår när uppföljningen avslutas, kan sanktioner enligt gällande avtal nyttjas.

Mer information om det nationella arbetet med hållbar upphandling finns på hemsidan <http://www.hallbarupphandling.se/>.

4.5 Motverkande av korruption

Folktandvårdens arbete präglas av hög affärsmässig etik och det är viktigt att säkerställa att samarbetet med leverantörer och intressenter sker på ett korrekt sätt och med god etik och moral. Mutor i form av gåvor eller pengar ska inte förekomma i något led av verksamheten.

Arbetet med antikorruption utgår från följande styrande dokument:

- Uppförandekod för Region Stockholm, LS 2017–1198
- Riktlinjer för antikorrupktion och representation, RS 2020-0266
- Policy för inköp, LS 2018–0667
- Riktlinjer för inköp, LS 2018–0667
- Uppförandekod för leverantörer, LS 2013–0353

Riktlinjer för antikorrupktion – kännedom hos personalen

Folktandvården ställer årligen en fråga i en enkät till klinikledningarna om deras anställda har fått information om antikorrupktion.

Resultat 2021: På 90 % av Folktandvårdens kliniker känner alla anställda till Folktandvårdens information om antikorrupktion och riktlinjer för representation och gåvor.

Folktandvården arbetar löpande för att främja etik och integritet i organisationen i det vardagliga arbetet. Det görs bland annat genom information om antikorrupktion på intranät och kontinuerlig utbildning av klinikledningarna, som också ska informera medarbetarna om ämnet. Utbildning ingår även i chefsförsörjningsprogrammet för att på ett tidigt stadium ge förutsättningar till god kunskap om området. Även regelverket för representation och gåvor finns tydligt beskrivet på intranätet och medarbetarna informeras löpande om regelverken. Det finns rutiner för kontroll av transaktioner och leverantörer och kontrollerna genomförs löpande. Eventuella bisysslor fångas upp vid nyanställning och vid det årliga medarbetarsamtalet.

Jävssituationer regleras i styrande dokument såsom styrelsens arbetsordning och vd-instruktionen. Alla som deltar som representanter för Folktandvården i upphandlingar får information om sekretess och jäv och skriver under en sekretess- och jävsförbindelse för respektive upphandling de deltar i.

En viktig del av arbetet med antikorrupktion sker i samband med upphandlingar. Folktandvården följer lagen om offentlig upphandling (LOU). Det innebär att upphandlingen måste följa ett visst regelverk, så att krav på kvalitet, etik och ekonomisk hållbarhet uppfylls. Alla leverantörer ska ha samma chans att konkurrera om leveranser till Folktandvården.

Sveriges regioners uppförandekod för leverantörer tydliggör att varor och tjänster som köps in av Folktandvården ska vara framställda under förhållanden som är förenliga med FN:s deklaration mot korrupktion inom hela leverantörskedjan. Uppförandekoden kräver öppenhet i leverantörskedjan och Sveriges regioner utför avtalsuppföljningar.

I riskanalysen för 2021 tas följande risk kopplad till korrupktion upp:

- Risk för felaktiga anskaffningar, brist i efterlevnad av LOU. Denna har funnits med som en väsentlig risk i interkontrollplanen.

Risken bedöms inte vara hög men det uppmärksammades att det fanns ett behov av styrdokument, tydligare processbeskrivningar, tydligare ansvarsfördelning och

avtalsuppföljning. Folktandvården har därför tagit ett omfattande grepp med att beskriva inköpsprocessen där även förvaltningsprocessen inkluderas. En omfattande avtalsinventering har gjorts och det sker ett intensivt arbete med att ta fram tydliga och väl beskrivna processer där ansvar och roller finns beskrivna.

5. Övrigt miljöarbete

5.1 Miljöutbildningar i Folktandvården

Alla anställda i Folktandvården genomgår en grundläggande miljöutbildning. Vart femte år gör alla anställda en webbutbildning om gällande miljöprogram i regionen.

På varje klinik finns en miljöambassadör som genomgår en grundutbildning och deltar i Region Stockholms spetsutbildning för miljöombud. På alla kliniker finns även en kemikalieinventerare som får en grundutbildning i kemikalier och Klara, som är vårt digitala kemikaliehanteringssystem.

Hållbarhet och miljöledningssystem ingår även i våra utbildningar för nya chefer och arbetsledare i Folktandvården.

5.2 Ekologisk fika

Folktandvården har som mål att allt kaffe som köps in ska vara certifierat som ekologiskt och vara etiskt producerat. För andra livsmedel som te, mjölk och socker vill vi öka andelen som är certifierat som ekologiskt och etiskt producerat.

Resultat 2021

Inköp från Selecta och Medicarrier 2021. Resultat andel certifierat eko/etiskt enligt Selecta.

Andel certifierat Eko/etiskt kaffe	100 %
Kaffe total kostnad:	689 792 kr
Kaffe certifierat (Selecta) eko/etiskt:	689 792 kr
Andel certifierat eko/etiskt te	66 %
Te total kostnad:	135 372 kr
Te certifierat eko/etiskt:	89 159 kr
Andel certifierat eko/etisk mjölk, socker, choklad	60 %
Mjölk, socker, choklad totalt:	343 180 kr
Mjölk, socker, choklad, eko/etiskt:	206 718 kr

Inköpsstatistik är från Selecta och Medicarrier.

